

SFC2021 Interreg-programmet

CCI-nr	2021TC16RFCB025
Titel	(Interreg VI-A) Sweden-Denmark-Norway (Öresund-Kattegat-Skagerrak)
Version	1.3
Första året	2021
Sista året	2027
Stödberättigande från och med	2020-jan-01
Stödberättigande till och med	2029-dec-31
Kommissionens beslut nummer	C(2022)4891
Datum för kommissionens beslut	2022-jul-08
Nuts-regioner som omfattas av programmet	SE224 - Skåne län SE23 - Västsverige SE231 - Hallands län SE232 - Västra Götalands län DK01 - Hovedstaden DK011 - Byen København DK012 - Københavns omegn DK013 - Nordsjælland DK014 - Bornholm DK02 - Sjælland DK021 - Østsjælland DK022 - Vest- og Sydsjælland DK04 - Midtjylland DK041 - Vestjylland DK042 - Østjylland DK05 - Nordjylland DK050 - Nordjylland NO08 - Oslo og Viken NO081 - Oslo NO082 - Viken NO09 - Agder og Sør-Østlandet NO091 - Vestfold og Telemark NO092 - Agder
Del	Del A: CB Gränsöverskridande samarbetsprogram (ETS, IPA III CBC, NDICI-CBC)

Innehållsförteckning

1. Gemensam programstrategi: viktigaste utmaningar och politiska åtgärder	6
1.1 Programområde (behövs ej för program inom Interreg C).....	6
1.2 Gemensam programstrategi: Sammanfattning av de huvudsakliga gemensamma utmaningarna, med beaktande av ekonomiska, sociala och territoriella skillnader samt ojämlikheter, gemensamma investeringsbehov och komplementaritet och synergier med andra program och instrument för finansiering, lärdomar av tidigare erfarenhet och makroregionala strategier och havsområdesstrategier i de fall då programområdet helt eller delvis omfattas av en eller flera strategier.	7
1.3. Motivering till de utvalda politiska målen och de Interregspecifika målen, motsvarande prioriteringar, specifika mål och former av stöd, i tillämpliga fall, med uppgift om förbindelser som saknas i gränsöverskridande infrastruktur	21
Tabell 1	21
2. Prioriteringar.....	30
2.1. Prioritering: 1 - Innovativ region för smart och hållbar ekonomisk omvandling.....	30
2.1.1. Specifikt mål: RSO1.1. Utveckla och förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik.....	30
2.1.1.1 Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier	30
2.1.1.1b. Fastställandet av en enda stödmottagare eller en begränsad förteckning över stödmottagare och förfarandet för beviljande av stöd	33
2.1.1.2. Indikatorer	34
Tabell 2 – Outputindikatorer	34
Tabell 3 – Resultatindikatorer	35
2.1.1.3. Huvudsakliga målgrupper.....	36
2.1.1.4. Uppgift om de specifika målterritorierna, inbegripet planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg	38
2.1.1.5. Planerad användning av finansieringsinstrument	39
2.1.1.6. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention.....	40
Tabell 4 – Dimension 1 – interventionsområde.....	40
Table 5 – Dimension 2 – finansieringsform	41
Tabell 6 – Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus	42
2.1.1. Specifikt mål: RSO1.4. Utveckla färdigheter för smart specialisering, industriomställning och entreprenörskap	43
2.1.1.1 Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier	43
2.1.1.1b. Fastställandet av en enda stödmottagare eller en begränsad förteckning över stödmottagare och förfarandet för beviljande av stöd	45
2.1.1.2. Indikatorer	46
Tabell 2 – Outputindikatorer	46
Tabell 3 – Resultatindikatorer	47
2.1.1.3. Huvudsakliga målgrupper.....	48
2.1.1.4. Uppgift om de specifika målterritorierna, inbegripet planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg	49
2.1.1.5. Planerad användning av finansieringsinstrument	50
2.1.1.6. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention.....	51
Tabell 4 – Dimension 1 – interventionsområde.....	51
Table 5 – Dimension 2 – finansieringsform	52
Tabell 6 – Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus	53
2.1. Prioritering: 2 - Hållbar, cirkulär och klimatsmart region.....	54
2.1.1. Specifikt mål: RSO2.2. Främja förnybar energi i enlighet med direktiv (EU) 2018/2001[1] om förnybar energi, inbegripet de hållbarhetskriterier som anges där	54
2.1.1.1 Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier	54

2.1.1.1b. Fastställandet av en enda stödmottagare eller en begränsad förteckning över stödmottagare och förfarandet för beviljande av stöd	57
2.1.1.2. Indikatorer	58
Tabell 2 – Outputindikatorer	58
Tabell 3 – Resultatindikatorer	59
2.1.1.3. Huvudsakliga målgrupper.....	60
2.1.1.4. Uppgift om de specifika målterritorierna, inbegripet planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg	61
2.1.1.5. Planerad användning av finansieringsinstrument	62
2.1.1.6. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention.....	63
Tabell 4 – Dimension 1 – interventionsområde.....	63
Table 5 – Dimension 2 – finansieringsform	64
Tabell 6 – Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus	65
2.1.1. Specifikt mål: RSO2.4. Främja klimatanpassning, förebyggande av katastrofrisker och motståndskraft, med beaktande av ekosystembaserade tillvägagångssätt.....	66
2.1.1.1 Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier	66
2.1.1.1b. Fastställandet av en enda stödmottagare eller en begränsad förteckning över stödmottagare och förfarandet för beviljande av stöd	69
2.1.1.2. Indikatorer	70
Tabell 2 – Outputindikatorer	70
Tabell 3 – Resultatindikatorer	71
2.1.1.3. Huvudsakliga målgrupper.....	72
2.1.1.4. Uppgift om de specifika målterritorierna, inbegripet planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg	73
2.1.1.5. Planerad användning av finansieringsinstrument	74
2.1.1.6. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention.....	75
Tabell 4 – Dimension 1 – interventionsområde.....	75
Table 5 – Dimension 2 – finansieringsform	76
Tabell 6 – Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus	77
2.1.1. Specifikt mål: RSO2.6. Främja övergången till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi	78
2.1.1.1 Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier	78
2.1.1.1b. Fastställandet av en enda stödmottagare eller en begränsad förteckning över stödmottagare och förfarandet för beviljande av stöd	81
2.1.1.2. Indikatorer	82
Tabell 2 – Outputindikatorer	82
Tabell 3 – Resultatindikatorer	83
2.1.1.3. Huvudsakliga målgrupper.....	84
2.1.1.4. Uppgift om de specifika målterritorierna, inbegripet planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg	85
2.1.1.5. Planerad användning av finansieringsinstrument	86
2.1.1.6. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention.....	87
Tabell 4 – Dimension 1 – interventionsområde.....	87
Table 5 – Dimension 2 – finansieringsform	88
Tabell 6 – Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus	89
2.1. Prioritering: 3 - Sammanlänkad region med hållbar mobilitet	90
2.1.1. Specifikt mål: RSO3.2. Utveckla och förbättra hållbar, klimatresilient, smart och intermodal mobilitet på nationell, regional och lokal nivå, inbegripet förbättrad tillgång till TEN-T och mobilitet över gränserna.....	90
2.1.1.1 Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier	90
2.1.1.1b. Fastställandet av en enda stödmottagare eller en begränsad förteckning över stödmottagare och förfarandet för beviljande av stöd	94
2.1.1.2. Indikatorer	95

Tabell 2 – Outputindikatorer	95
Tabell 3 – Resultatindikatorer	96
2.1.1.3. Huvudsakliga målgrupper.....	97
2.1.1.4. Uppgift om de specifika målterritorierna, inbegripet planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg	98
2.1.1.5. Planerad användning av finansieringsinstrument	99
2.1.1.6. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention.....	100
Tabell 4 – Dimension 1 – interventionsområde.....	100
Table 5 – Dimension 2 – finansieringsform	101
Tabell 6 – Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus	102
2.1. Prioritering: 4 - Gränslös arbetsmarknadsregion.....	103
2.1.1. Specifikt mål: RSO4.1. Stärka arbetsmarknadens effektivitet och inkluderande samt förbättra tillgången till sysselsättning av god kvalitet genom att utveckla social infrastruktur och främja den sociala ekonomin	103
2.1.1.1 Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier	103
2.1.1.1b. Fastställandet av en enda stödmottagare eller en begränsad förteckning över stödmottagare och förfarandet för beviljande av stöd	107
2.1.1.2. Indikatorer	108
Tabell 2 – Outputindikatorer	108
Tabell 3 – Resultatindikatorer	109
2.1.1.3. Huvudsakliga målgrupper.....	110
2.1.1.4. Uppgift om de specifika målterritorierna, inbegripet planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg	112
2.1.1.5. Planerad användning av finansieringsinstrument	113
2.1.1.6. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention.....	114
Tabell 4 – Dimension 1 – interventionsområde.....	114
Table 5 – Dimension 2 – finansieringsform	115
Tabell 6 – Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus	116
3. Finansieringsplan.....	117
3.1. Anslag per år.....	117
Tabell 7	117
3.2 Totala anslag per fond och nationell medfinansiering.....	118
Tabell 8	118
4. Åtgärder som vidtagits för att involvera relevanta programpartner i utformningen av Interregprogrammet och programpartnerns roll i genomförandet, övervakningen och utvärderingen	119
5. Tillvägagångssätt för att informera om Interregprogrammet och göra det synligt (mål, målgrupper, kommunikationskanaler, inbegripet användning av sociala medier när så är lämpligt, planerad budget och relevanta indikatorer för övervakning och utvärdering).....	122
6. Uppgift om stöd till småskaliga projekt, inbegripet småskaliga projekt inom småprojektsfonder	124
7. Tillämpningsföreskrifter.....	125
7.1. Programmyndigheter	125
Tabell 9	125
7.2 Förfarande för att inrätta det gemensamma sekretariatet	126
7.3. Ansvarsfördelning mellan de deltagande medlemsstaterna och, i tillämpliga fall, tredjeländerna eller partnerländerna och de utomeuropeiska länderna och territorierna, om de åläggs finansiella korrigeringar av den förvaltande myndigheten eller kommissionen	127
8. Användning av enhetskostnader, enhetsbelopp, schablonsatser och finansiering utan koppling till kostnader.....	128
Tabell 10: Användning av enhetskostnader, enhetsbelopp, schablonsatser och finansiering utan koppling till kostnader	128
Tillägg 1.....	129
A. Sammanfattning av de viktigaste delarna	129
B. Uppgifter per typ av insats.....	130
C. Beräkning av standardiserade skalor för enhetskostnader, enhetsbelopp eller schablonsatser	131

1. Uppgiftskälla som använts för beräkningen av de standardiserade skalorna för enhetskostnader, enhetsbelopp eller schablonsatser (vem tog fram, samlade in och registrerade uppgifterna, plats för datalagring, brytdatum, validering etc.).....	131
2. Ange varför den föreslagna metoden och beräkningen på grundval av artikel 94.2 i förordningen om gemensamma bestämmelser är relevant för insatstypen.....	132
3. Ange hur beräkningarna gjordes, särskilt eventuella antaganden i fråga om kvalitet eller kvantitet. I relevanta fall ska statistiska belägg och referensvärden användas och, på begäran, tillhandahållas i ett format som kommissionen kan använda:	133
4. Förklara hur ni har säkerställt att endast stödberättigande utgifter togs med i beräkningen av de standardiserade skalorna för enhetskostnader, enhetsbelopp eller schablonsatser.....	134
5. Revisionsmyndighetens eller revisionsmyndigheternas bedömning av beräkningsmetoden, beloppen och arrangemangen som ska säkerställa kontroll, insamling och bevarande av uppgifterna samt deras kvalitet.	135
Tillägg 2.....	136
A. Sammanfattning av de viktigaste delarna	136
B. Uppgifter per typ av insats.....	137
Tillägg 3: Förteckning över planerade insatser av strategisk betydelse med en tidplan - Artikel 22.3 i förordningen om gemensamma bestämmelser	138
DOKUMENT	139

1. Gemensam programstrategi: viktigaste utmaningar och politiska åtgärder

1.1 Programområde (behövs ej för program inom Interreg C)

Referens: artikel 17.3 a, artikel 17.9 a

ÖKS – en funktionell gränsregion

Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak (ÖKS) omfattar 11 regioner:

- Region Hovedstaden, Region Midtjylland, Region Nordjylland, Region Sjælland i Danmark
- Region Halland, Region Skåne, Västragötalandsregionen i Sverige
- Agder fylkeskommune, Oslo kommune, Vestfold og Telemark fylkeskommune, Viken fylkeskommune i Norge

Denna geografi är väletablerad och har funnits som Interreg-program sedan 2007 (Öresundsdelen sedan 1994).

De 11 ÖKS-regionerna är sammantaget en välmående, *funktionell gränsregion* med gemensamt språkområde, stora likheter i välfärdsstaternas uppbyggnad, hög innovationskraft och ett stort antal universitet. Geografin binds samman av vattenområdet Öresund-Kattegat-Skagerrak.

ÖKS-området har nästan 11 miljoner invånare och mer än 200 kommuner. Det är en i nordiskt perspektiv tätbefolkad region, som innehåller några av norra Europas viktigaste storstadsområden. Här finns två huvudstäder, andra och tredje största staden i Sverige och den andra största staden i Danmark.

Öresundsregionen/Greater Copenhagen är Nordens största sammanhängande storstadsområde med en gränsregional arbetsmarknad om 4 miljoner invånare. Dessutom innehåller ÖKS en stor del landsbygdsområden med helt andra förutsättningar.

Området har med europeiska mått en *långt integrerad gränsregional arbetsmarknad*, i synnerhet i Öresundsområdet och mellan Sverige och Norge. Det finns stor potential och höga politiska ambitioner att utveckla det gränsregionala samarbetet och minimera existerande gränshinder.

Geografin har ett intensivt samspel med grannregionerna, övriga EU och globalt. Det finns en stor samarbetspotential kring exempelvis innovationer och transporter med bland annat Hamburg, Berlin och Stockholm.

ÖKS-programmet har sedan starten varit indelat i en övergripande ÖKS-geografi och två delgeografier; Öresund respektive KASK (Kattegat-Skagerrak). Detta för att säkerställa och fördjupa en regional förankring i programgenomförandet och i beslutsprocesserna.

1.2 Gemensam programstrategi: Sammanfattning av de huvudsakliga gemensamma utmaningarna, med beaktande av ekonomiska, sociala och territoriella skillnader samt ojämlikheter, gemensamma investeringsbehov och komplementaritet och synergier med andra program och instrument för finansiering, lärdomar av tidigare erfarenhet och makroregionala strategier och havsområdesstrategier i de fall då programområdet helt eller delvis omfattas av en eller flera strategier.

Referens: artikel 17.3 b, artikel 17.9 b

ÖKS – En högt utvecklad region med stora inomregionala skillnader

ÖKS är en välmående och högt utvecklad region men med påtagliga skillnader mellan olika delområden, framför allt mellan storstadsområden och landsbygd.

- **Befolkningstätheten** är sammantaget långt över EU-genomsnitt men med stora variationer. Högst täthet finns i Köpenhamn och Hovedstadsområdet och i Oslo, medan några landsbygdsområden är under EU-genomsnittet. (1)
- Hela ÖKS-området hade **befolkningsstillväxt** perioden 2007-2018 men med stora skillnader. Mest ökade befolkningen i de norska delarna (15-22%), i en mellannivå fanns södra Sverige och Hovedstadsområdet, medan övriga danska delar hade en befolkningsökning på 2%. (1) Nedbrutet på kommunnivå hade vissa delar av Region Sjælland, Midtjylland och Nordjylland en befolkningsminskning liksom delar av Agder och Vestfold og Telemark i Norge. (2)
- **Flyttningar** inom länderna visar att storstadsområdena och stora delar av kustområdena har fått nettoinflyttning medan glesare områden fått utflyttning. De internationella flyttningarna visar samma mönster och förstärker därmed ytterligare denna utveckling (2)
- **Andelen äldre** (old-age dependency) skiljer sig stort mellan olika delar och är i huvudsak lägst i storstadsområdena och högst i mer glesbefolkade landsbygdsområden. Framför allt i Danmark minskar andelen befolkning i arbetsför ålder (2)
- **BNP per capita** (2017) är sammantaget långt över EU-genomsnittet men med stora skillnader. Särskilt utmärker sig Oslo-området och Hovedstadsområdet i Danmark med 73% respektive 56% högre än EU-genomsnittet. Flertalet regioner finns på varierande nivåer över genomsnittet medan delar av Danmark och Norge ligger under EU-genomsnittet. (1)
- **Hushållens disponibla inkomst** har ökat i hela ÖKS 2011-2017 (2)
- **Utbildningsnivåerna** (2016) är generellt högre i ÖKS-området än EU-genomsnittet, där Sverige, Norge och Danmark som helhet har 37-42% med högre utbildning, men med stora variationer mellan universitetsstäder (Lund 69%) och landsbygdsområden (Lolland 19%) (2). På många håll är det en stor skillnad i mäns och kvinnors utbildningsnivåer, där kvinnor generellt har högre utbildningsnivå (3)
- **Arbetslösheten** (2018) är låg jämfört med EU-genomsnittet (1). Skillnaderna är dock stora, och delar av Skåne, Region Sjælland och norska landsbygdsområden har betydligt högre arbetslöshetsnivåer (2). Arbetslösheten är på många håll påfallande högre för lågutbildade och utomeuropeiskt födda. Långtidsarbetslösheten är starkt kopplad till utbildningsnivå. Effekterna av covid-19 är för tidiga att uttala sig om men det finns en risk för att de som redan haft svag anknytning till arbetsmarknaden hamnar ännu längre ifrån arbetsmarknaden om gruppen arbetslösa växer. (3+4)
- Det finns på många håll ett gap mellan efterfrågan på kompetenser och arbetskraften som finns till förfogande. (3+4)
- **Produktiviteten** (2015) är över EU-genomsnittet i hela ÖKS, men med stora variationer, där Norge och Hovedstadsregionen ligger högst. (1)
- Sammanvägningar av olika **innovationsmått** (patent, innovationspotential, Regional Competitiveness Index etc) visar att ÖKS-området ligger långt över genomsnittet, vilket sammantaget visar att programgeografien är en mycket konkurrenskraftig gränsregion. Särskilt utmärker sig Oslo, Region Hovedstaden och de tre svenska ÖKS-regionerna. Det stora försprång regionen haft har minskat något över tid. (1+2)

- Alla tre länderna präglas av en hög nivå av **digitalisering**. (1)
- Alla tre länderna har betydligt högre andel **förnybar energi** än EU-genomsnittet (33-46% jämfört med EU-genomsnitt 14% år 2017. (1+2)
- Delar av ÖKS-området klassas **medium-hög känslighet för klimatförändringar**, där vissa områden har särskilt stor risk för översvämningar till följd av höjda havsnivåer och klimatförändringar. (1)

Regionala socioekonomiska analyser (exempelvis Skåne och Västra Götalandsregionen) tydliggör att det finns stora skillnader mellan storstadsområden och landsbygd vad gäller befolkningstillväxt, åldersfördelning, befolkningens hälsa, sysselsättningsgrad och utbildningsnivå. Det gäller även ekonomisk utveckling, branschstruktur etc, där den kunskapsintensiva tjänstesektorn är koncentrerad till storstadsområdena. (3+4)

Efter finanskrisen 2008/09 har den ekonomiska aktiviteten i stor utsträckning koncentrerats till de större och befolkningstätare områdena. De största funktionella arbetsmarknaderna har ökat sin andel av ländernas tillväxt. Senare års strukturuomvandling har generellt gynnat stora regioner med god tillgång till kvalificerad arbetskraft, diversifierat näringsliv samt god tillgänglighet interregionalt, nationellt och internationellt. (3+4)

Källor:

- (1) EU-kommissionens *Orientation paper Cross Border Cooperation Baltic Sea Area (januari 2020)*
- (2) *State of the Nordic Countries 2020 (Nordiska Ministerrådet/Nordregio) + Nordisk statistikbank*
- (3) *Socioekonomisk analys för Skåne-Blekinge (september 2020)*
- (4) *Socioekonomisk analys för Västsverige (Västra Götalandsregionen/Region Halland, juni 2020)*

Utmaningar för ÖKS-området fram till år 2030

ÖKS-området har en stor gränsregional potential, men det finns samtidigt stora utmaningar som kräver insatser. Till stor del är de gemensamma med andra regioner i ett globalt och europeiskt perspektiv, men det finns också mer specifika utmaningar för de 11 ÖKS-regionerna. Utifrån en analys av strategiska dokument på regional nivå, makronivå, EU-nivå och globalt görs här en sammanfattning av utmaningar och strategiska prioriteringar som ligger till grund för det framtida ÖKS-programmet.

De 11 regionernas egna strategiska dokument har analyserats för att ge en samlad bild som visar både utmaningar och övergripande strategisk inriktning i framtiden. Analysen baseras på samtliga regionala utvecklingsstrategier eller motsvarande men också regionala strategier om smart specialisering, klimat, trafik etc. Huvuddragen visar på följande gemensamma utmaningar och behov:

- Hållbarhet ur ett brett perspektiv är en övergripande utmaning och ett samlat mål för alla regioner.
- En strävan efter att utveckla en grön, fossilfri och klimatanpassad region, baserad på förnybar energi. Skogsbränder, översvämningar och klimatförändringar blir allt större utmaningar. Det är i sig en stor utmaning att utvecklas till en grön region.
- Stärkt innovationskraft utifrån smart specialisering och gemensamma styrkor, där hälsa/life science och grön omställning/hållbarhet är särskilt framträdande i ÖKS-området. ÖKS-områdets försprång vad gäller digitalisering bör utnyttjas fullt ut.
- Ökad tillgänglighet/mobilitet, hållbart resande, sammanhängande transportsystem över landsgränser, mellan och inom regioner
- Stärkt och vidgad arbetsmarknad. Stärkt sysselsättning, kompetensförsörjning, matchning och utbildning.
- Stärkt global attraktionskraft och konkurrenskraft. Utbyte med omvärlden och talangattraktion
- Hälsa, inkludering, jämlikhet och ett samhälle för alla. Åldrande befolkning och färre i yrkesverksam ålder ställer stora krav på framtidens välfärdssystem.
- Sammantaget en funktionell region men med stora skillnader mellan olika delar - stad och landsbygd -

vad gäller befolkningstäthet, ekonomi och arbetstillfällen. Behov av att utveckla helhet, samspel, gemensamma styrkor och bättre knytnas samman till en välintegrerad polycentrisk region

Utmaningar för hela mänskligheten definieras i **FN:s globala mål** (Agenda 2030). Det handlar bland annat om att bekämpa ojämlikheter, främja jämställdhet och säkerställa en hållbar utveckling för vår planet. För ÖKS-området gäller det bland annat att nå målen om hållbar energi, klimat, hälsa och jämställdhet.

Globalt sett finns ett antal **megatrender**, det vill säga långsiktiga, globala krafter med långtgående konsekvenser på alla plan i samhället. Dessa är viktiga utgångspunkter att förhålla sig till för ÖKS-området. Det gäller bland annat:

- Demografiska förändringar – världens befolkning ökar och blir äldre, färre i arbetsför ålder. Fortsatt ökad urbaniseringsgrad.
- Globalisering – allt mer sammanknuten värld; varor, tjänster, kapital, människor, information, ökad global konkurrens om arbetskraft och talanger, handel. Stort omvärldsberoende. Det gäller även exempelvis pandemier som snabbt får global spridning och effekt.
- Digitalisering och teknisk utveckling – Big data, E-hälsa, smarta städer, automatisering, artificiell intelligens. Stora digitala förändringar på arbetsmarknaden, inom välfärdstjänster, sjukvård, nya affärsmodeller, påverkan på framtidens arbete, omställningsbehov.
- Miljö- och klimatförändringar – konsekvenser för ekosystem, havsnivåer, vattentillgång, hälsa, sårbarhet, naturkatastrofer, klimatflyktingar, omställning till cirkulär och fossilfri ekonomi
(*Megatrenderna är definierade utifrån ”Omvärld och trender”, Region Skåne februari 2020*)

EU tydliggör utmaningar för Europa, Östersjön och ÖKS-området.

- Klimatförändringar är en stor utmaning. Kommissionens kraftfulla satsning på **Green Deal** innebär att EU ska uppnå klimatneutralitet till år 2050. Målen för minskade växthusgaser skärps, alla områden ska genomlysas och alla måste bidra till att uppnå klimatneutraliteten. Omfattande klimatåtgärder ska ske på alla plan – bland annat inom investeringar i forskning och innovationer. Inom ramen för detta finns även **EU Biodiversity Strategy 2030**.
- **New European Bauhaus-initiativet** kopplar samman Green Deal med boende- och livsmiljöer, med målet att bygga en hållbar och inkluderande framtid med vackra miljöer och höjd livskvalitet.
- **Do No Significant Harm-principen** (Article 9(4) CPR) ska säkerställa att insatser inte ger någon betydande påverkan utifrån de sex miljömålen i EU:s taxonomi. Detta blir grundläggande även för Interreg-programmens insatser.
- **Östersjöstrategin** (EUSBSR) definierar tre övergripande mål för utvecklingen i området; rädda havsmiljön, länka samman regionen och öka välbefindandet. En ny Action plan 2021 lägger särskild vikt på klimatförändringar, som ska ses som ett överordnat tema inom alla 14 policyområden.
- EU-kommissionens Orientation paper **Cross-Border Cooperation in the Baltic Sea Area** (januari 2020) gör en analys av ÖKS-området, där det konstateras att området generellt har hög befolkningstäthet, hög BNP och låg arbetslöshet, men stora variationer mellan regionerna i området. Utmaningar för ÖKS-området är betydande gränshinder (lagstiftning, administration, statistik, utbildning etc) som behöver tas bort för att utveckla den gränsregionala arbetsmarknaden och rörligheten och för att skapa en kritisk massa. Kommissionen pekar på att gränsregionala innovationssystem behöver utvecklas och samarbetet förankras i gemensamma styrkor utifrån regionernas strategier för smart specialisering såsom hälsa, energi och miljölösningar. Gränsregionala transportlösningar behöver utvecklas på ett strategiskt sätt och fokus behövs på förnybar energi, koldioxidsnål ekonomi, klimatinsatser och marina miljöer.
- Kommissionens meddelande **En ny era för det europeiska forskningsområdet** markerar ett viktigt steg i förverkligandet av det europeiska forskningsområdet genom att bygga spetskompetens, gränsöverskridande samarbete mellan forskare, kritisk massa inom strategiska nyckelområden, forskares rörlighet och överlag en öppen inre marknad för forskning och innovation.
- **Faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF)** ska mildra konsekvenserna av Coronapandemin och främja hållbarhet och resiliens utifrån utmaningar kopplade till Green Deal och den digitala

omställningen.

Flera andra makroanalyser och strategier definierar framtida utmaningar, där ÖKS-området i olika omfattning ingår:

- Nordsjökommissionens *North Sea Region 2030 Strategy* definierar fyra prioriterade områden; (1) en produktiv och hållbar Nordsjö, en (2) klimatneutral, (3) sammanlänkad, (4) smart Nordsjöregion.
- Utifrån Nordiska Ministerrådets vision om att Norden är den mest hållbara och integrerade regionen år 2030 gör rapporten *State of the Nordic Region 2020* (Nordiska Ministerrådet/Nordregio) en analys av faktiskt läge. Särskilt framträdande drag är hög urbaniseringsgrad och åldrande befolkning med färre personer i arbetsför ålder, hög risk för rationalisering av många arbeten, internationellt sett hög innovationsgrad samt höga ambitioner på miljö- och klimatområdet som är starkt beroende av innovationer och omställningar för att uppnås.
- *STRING Strategy 2030* omfattar Hamburg och Schleswig-Holstein samt hela ÖKS-området utom Jylland och två norska fylken. Visionen är att skapa en megaregion i norra Europa, och prioriteringarna är grön ekonomi och transporter/infrastruktur, där Fehmarn Bält-förbindelsen kommer att skapa nya förutsättningar.
- En *OECD-studie för STRING-geografen* (juni 2021) ger perspektiv på utmaningar och behov av insatser framför allt utifrån STRING:s inriktning på hållbar transportinfrastruktur och en ”Green Hub”.
- *OECD-studien The Megaregion of Western Scandinavia* (2018) omfattar de svenska ÖKS-regionerna samt Viken och Oslo Fylkeskommuner. Hållbara transporter, gränsöverskridande transportplanering och infrastrukturinvesteringar identifieras som några av de största utmaningarna. En SWOT-analys lyfter följande utmaningar: Skapa finansiella lösningar för mer hållbara transport- och logistiklösningar, lösa återstående gränshinder, stärka samarbetet på politisk och praktisk nivå över landsgränserna, öka samarbetet inom nyckelområden (utbildning, forskning, hållbarhet etc) för global konkurrenskraft och inkluderande tillväxt med jobb för alla utbildningsnivåer.
- *Greater Copenhagen handlingsplan 2020-2021* fokuserar på
  - o Sammanhållnen arbetsmarknad (utmaningar: arbetsmarknaden är inte tillräckligt integrerad, administrativa och juridiska barriärer, förbättrad infrastruktur)
  - o Greater Copenhagen Green (utmaningar: hitta lösningar på klimatkrisen, synliggöra gröna dimensionen, adressera Agenda 2030/FN:s globala mål)
  - o Infrastruktur och mobilitet (utmaningar: skapa robust, hållbar, internationellt tillgänglig infrastruktur, minimera fossila bränslen)
  - o Digital utveckling (utmaningar: behov av snabbt bredband, utnyttja digitaliseringens fulla potential)

Stor gränsregional potential – men behov av omstart

De nordiska länderna har en lång tradition av samarbete, fri rörlighet och gränsregionalt utbyte. 1952 infördes en nordisk passunion, och den fria rörligheten inom Norden har sedan länge betraktas som en självklarhet. Det har vuxit fram en tät arbetsmarknadspendling mellan framför allt Sverige och Danmark samt mellan Sverige och Norge, och det gränsregionala samspelet har ofta betraktats som mönsterexempel i ett europeiskt perspektiv.

Greater Copenhagen är idag Nordens största arbetsmarknad (ca 4 milj invånare) och har allt mer utvecklats till en gränslös region med boende, kultur och fritid etc i en delvis välintegrerad kontext. Med öppningen av den fasta Öresundsförbindelsen år 2000 tog integrationen fart. Under toppåret 2008 var det 19 800 gränspendlare mellan Skåne och Östdanmark, jämfört med 4 300 år 2001. År 2015 var det 15 200 pendlare (sista året med heltäckande gränsregional statistik) Mer än 90% pendlingen går från Sverige till Danmark (*Örestat och Öresundsinstitutet*)

Pendlingen mellan Sverige och Norge sker på daglig basis i närområdena men i ännu större utsträckning på veckobasis från Sverige till Norge. Omkring 30 000 svenskar pendlar till Norge (statistik från 2009 och 2014), medan ett fåtal pendlar på andra hållet (*Nordisk pendlingskarta 2012, Nordiska Ministerrådet*).

Pendlingen mellan Danmark och Norge är betydligt mindre; omkring 3 000 från Danmark och en väldigt låg siffra på andra hållet. (*Nordisk pendlingskarta 2012*)

Det har under mer än 20 års tid pågått ett intensivt arbete att underlätta för medborgare och näringsliv att bo, arbeta, leva och verka i en gränslös nordisk kontext. Greater Copenhagen, Öresunddirekt och Svinesundskommittén har arbetat aktivt för att lösa dessa. Ett antal gränshinder har lösts inom ramen för Nordiska ministerrådet och genom bilaterala lösningar mellan Sverige-Danmark respektive Sverige-Norge. Flera gränshinder har lösts på EU-nivå genom nya förordningar exempelvis inom skatteområdet.

Trots detta kvarstår ett stort antal gränshinder som försvårar det gränsregionala utbytet, exempelvis inom skatteområdet, socialförsäkringsområdet, och validering av utbildningar och examen. För företag är olika regelverk, standardkrav och skatteregler försvårande för att agera gränsregionalt.

Kommissionens "***Boosting Growth and Cohesion in EU Border regions***" (2017) har som övergripande mål att EU:s gränsregioner (ÖKS med flera) kan utvecklas fullt ut utan barriärer och gränshinder, att EU "boostar" gränsregionerna för tillväxt och fler arbeten. Det finns en stor potential i att utveckla fullt integrerade gränsregionala arbetsmarknader, där flöden mellan länderna blir lika stora som inom länderna. Kommissionen understryker att en ökad gränsregional integration skulle gynna utvecklingen av ÖKS-området. Det gäller bland annat komplementaritet och kritisk massa samt ökat samarbete mellan universitet och näringsliv. Interreg-programmen är viktiga instrument för föreslagna insatser och rekommendationer. Kommissionen föreslår en kartläggning av gränshinder utifrån möjligheterna att använda Interreg-medel för att lösa problemen och sätta dem på den politiska agendan, inte minst nationellt (*KOM CBC BSA 2020, s46+56*)

Bristande ***gränsregional statistik*** har lyfts under en lång tidsperiod. Några exempel:

- I Strömstad och andra gränskommuner är sysselsättningssiffrorna för låga eftersom den officiella statistiken inte har med alla gränspendlare till Norge. Senaste statistiken från år 2014 visar exempelvis att Strömstads kommuns sysselsättning ökar med 14 % om gränspendlare räknas in.

- Bosatta i Skåne med arbete på danska sidan saknar sysselsättning enligt svensk statistik. Sysselsättningsgraden ökar med cirka 6% om dessa skulle räknas med. Exempelvis redovisas en högre grad av barnfattigdom i Malmö än vad som verkligen är fallet (föräldrarna har inkomst från Danmark)

Gränsregionala statistiklösningar har varit föremål för mycket diskussion inom Nordiska Ministerrådet, och inom ramen för Interreg ÖKS har Örestat-projektet genomförts. Nordic Mobility Report (NordRegio febr 2021) pekar på svårigheterna att utbyta data mellan länderna bland annat på grund av olika lagstiftning och regelverk i de olika länderna. Tillgänglig statistik finns samlad i Nordic Statistic Database (Nordiska ministerrådet).

De senaste åren har det gränsregionala samarbetet och utbytet stött på mycket allvarliga problem. Från november 2015 har den fria rörligheten begränsats i olika steg genom omfattande ***gränskontroller och id-kontroller***, åtgärder som infördes på grund av flyktingvåg och kriminalitetsbekämpning. Detta har fått effekter för den dagliga gränspendlingen i form av påtagligt ökade restider och färre tågavgångar, och sedan dess har antalet pendlare minskat.

Den verkligt starka inskränkningen av rörligheten kom i och med ***Corona-pandemin***. Restriktionerna har ändrats mycket över tid, och efterhand har möjligheterna att ta sig mellan Sverige, Danmark och Norge försvårats mycket kraftigt med olika och skiftande regler om karantän, provtagningsbevis etc.

Några exempel: Svenskar som inte har kunnat komma till arbetsplatsen i Norge har därmed blivit utan lön och försörjning. Boende i Sverige men arbetande i Danmark (och vice versa), som enligt rekommendationer arbetat hemifrån, har riskerat att bli skattskyldiga även i hemlandet om de arbetat mer än 50% hemifrån.

Restriktionerna har medfört att ***det nordiska gränsregionala utbytet kraftigt försvårats*** och nått en nivå som få hade kunnat förutsäga. Förtroendet, tilliten och förutsägbarhet har påverkats negativt vad gäller den gränsregionala pendlingen och den gemensamma arbetsmarknaden.

Efter Corona-pandemin finns ett mycket tydligt ***behov av en omstart*** för hela det gränsregionala samarbetet med bland annat

- Helt och fullt återöppnade gränser
- Återskapande av en positiv mental bild vad gäller gränsregional pendling och gemensam region
- Intensifierat samarbete kring gränshinder
- En stark involvering av nationell nivå eftersom många avgörande frågor endast kan lösas på nationell nivå genom regleringar och lagändringar.
- Uppbyggnad av tillit och resiliens, där befolkningen vågar lita på att det gränsregionala samarbetet håller även i kris, och där det utreds hur risken kan minskas för liknande gränsregionala stängningar vid eventuella framtida kriser

Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak 2021-2027 kommer att spela en avgörande roll som katalysator och verktyg för att återstarta det gränsregionala samarbetet, skapa samarbetsplattformar och gemensamma agendor. Det gäller inom alla insatsområden men allra mest påtagligt inom den prioritering som handlar om Gränsregional arbetsmarknad.

Lärdomar från nuvarande programperiod

Slutsatser och lärdomar från programperioden 2014-2020 har legat till grund för skrivningen av programmet för perioden 2021-2027.

I utvärderingen av nuvarande programperiod pekar Kontigo speciellt på att

- Gränsregionala mervärdet behöver bli mycket tydligare än tidigare perioder – bör genomsyra allt och vara själva grunden för att projekt genomförs inom ÖKS-programmet
- Gränsregionala ägarskapet behöver tydliggöras och förankras i gränsregionala organisationer
- Möjligheterna för näringslivet att medverka och ta del av resultat behöver ökas
- Indikatorerna behöver i större omfattning bli relevanta och mätbara
- Medvetenheten om horisontella kriterier behöver stärkas – nytta och påverkansmöjligheter

Förvaltande myndighets och det gemensamma sekretariatets egna evalueringar betonar behovet av en god formulering av insatsområden och specifika mål, säkerställande av genomförbarhet, förenklingsbehov, klar programlogik och relevanta indikatorer.

Lärdomar från Corona-pandemin

Coronapandemin har ställt världen inför helt nya utmaningar. Inreseförbud och karantänsregler har inneburit att det gränsregionala ÖKS-området inte haft möjlighet att fungera praktiskt.

Coronapandemins effekter för ÖKS-området är ännu svåra att överblicka. De närmaste åren kommer sannolikt att vara starkt präglade av krisen: arbetslösheten förväntas stiga och BRP minska. Grupper som är svagt etablerade på arbetsmarknaden kommer att få ännu svårare att komma i arbete. Omvandlingen från varu- till tjänsteproduktion kommer att påskyndas. Detta tydliggörs bland annat i en Socioekonomisk analys för Skåne-Blekinge (ERUF juni 2020) och slutsatserna kan i stora delar antas gälla för hela ÖKS-området.

Händelseutvecklingen visar på vikten av flexibilitet, förändringsförmåga och motståndskraft (resiliens). Det blir allt viktigare att ha beredskap för helt nya och tidigare okända utmaningar.

Corona-pandemins lärdomar ska tas tillvara i Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak 2021-2027. Samtidigt bör inte de förhållanden som råder just nu detaljstyra, eftersom det handlar om att skapa goda och relevanta förutsättningar under hela programperioden. För programmet innebär det bland annat att

- I ingången av programperioden är delar av näringsliv, företagande och sysselsättningsnivåer kraftigt märkta av de olika grader av samhällsnedstängning som varit under pandemin och olika stödformer har upprättats
- **Forskning och innovationer** är viktigt för att kunna bekämpa sjukdomar och pandemier – där ÖKS-området har mycket goda förutsättningar, inte minst inom styrkeområdena hälsa/life science och grön

omställning

- Det behövs extra fokus på att främja och utveckla *den gränsregionala arbetsmarknaden* och den fria rörligheten över nationsgränserna.
- Det finns ett tydligt behov av *återuppbyggnad av förtroende, tillit och förutsägbarhet* över gränserna i ÖKS-området
- **Digitalisering** framstår allt mer som en nyckelfaktor och ses som en viktig komponent i programmet
- Ökat behov av att *förstärka motståndskraften (resiliens), förmågan att möta kriser och snabba förändringar* – hur minskar vi riskerna för att den fria rörligheten inskränks vid framtida kriser?
- Programmet behöver utformas så att det möjliggör *flexibilitet* för nya och hittills okända faktorer och förutsättningar.
- Det finns gränsregionala lärdomar att dra mellan länderna i och med att delvis olika strategier valts för hanteringen av pandemin.
- Pandemins lärdomar måste ses tillsammans med övriga identifierade utmaningar om klimat, miljö, digitalisering etc.

Vision – vart vill ÖKS-området nå 2030?

Under programskrivningen har en vision för ÖKS-området tagits fram:

År 2030 är ÖKS-området en hållbar, innovativ, konkurrenskraftig och sammanlänkad funktionell region.

Med en genomgående grön och innovativ profil ska Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak 2021-2027 bidra till att uppfylla visionen för år 2030.

Gränsregionalt mervärde och ägarskap

Det gränsregionala mervärdet har en stor utvecklingspotential i ÖKS-området och ska vara ***utgångspunkt för alla projekt och insatser i ÖKS-programmet.***

ÖKS-området har många utmaningar som måste lösas genom ökat samarbete. Det gränsregionala perspektivet bidrar till att ÖKS-områdets roll som funktionell region utvecklas och att de olika delarna knyts närmare samman. Genom målmedveten utveckling av gemensamma styrkor stärks ÖKS-områdets globala konkurrenskraft.

När ÖKS-områdets aktörer samverkar gränsregionalt utifrån sina olika erfarenheter och kompetenser skapas nya möjligheter för exempelvis innovation och utveckling. Inom miljöområdet krävs gränsregionalt samarbete för att nå betydande effekter och inom mobilitetsområdet blir det gränsregionala mervärdet extra tydligt när de olika delarna knyts samman till en gemensam arbetsmarknad. Den kritiska massan ökar markant när hela ÖKS-området kopplas samman, och exempelvis blir matchningen mellan rätt arbetskraft och företag mycket effektivare i ett sammanlänkat gränsregionalt sammanhang.

I innevarande programperiod har en modell tagits fram med fem olika nivåer på gränsregionalt samarbete i ÖKS-området. Utifrån aktörernas olika förutsättningar kan projekten utgå från olika nivåer, från erfarenhetsutbyte till utveckling av ny och gemensam kunskap. Det gemensamma målet för alla projekt ska vara att öka det gränsregionala mervärdet.

Det gränsregionala ägarskapet ska stärkas. Det sker bland annat genom dialog och samverkan med gränsregionala organisationer, som medverkat direkt i programskrivningen. Genom en omfattande förankring ökar möjligheterna att de gränsregionala organisationerna känner ägarskap för programmet och ser det som ett viktigt verktyg för framtida insatser.

Även förankring och deltagande från nationell nivå behöver stärkas för att önskade insatser ska kunna genomföras med framgång, inte minst när det gäller transport/mobilitetsområdet och gränshindersfrågor. Det har arbetats aktivt med att förankra nationella och gränsregionala organisationer i programskrivningsarbetet, bland annat inom ramen för skrivargrupsprocessen. Särskilda

målgruppsanpassade aktiviteter bör kunna göras vid programstart.

Näringslivets involvering är också avgörande för breda ÖKS-insatser, och programmet ska så långt möjligt skapa goda förutsättningar för deras deltagande i projekt utifrån behov och möjligheter.

För att skapa bredd, mångfald och dynamik bör det även skapas möjligheter för **nya, små, ovana och resurssvaga aktörer** att delta i projekt – se vidare ”*Small-scale projects (kap 6)*”. Programmet har också möjlighet att bli ett verktyg för landsbygdsområdenas utmaningar och stärkta kopplingar mellan stad och landsbygd.

ÖKS-området samspelar med övriga norra Europa – där Östersjöstrategin, STRING-samarbetet och arbetet inom Nordiska Ministerrådet etc är viktiga utgångspunkter och där många intilliggande regioner och storstadsområden är viktiga medspelare, bland annat Hamburg och Stockholm. Tillsammans med andra regioner kan ÖKS-området ytterligare stärka den globala konkurrenskraften. Därför är det viktigt att **skapa goda förutsättningar för nyckelaktörer i angränsande geografier att ingå i ÖKS-projekt** när det är relevant och ger mervärde för ÖKS-området. Det kan bland annat gälla innovationssamarbete och gemensamma strategier inom transportområdet.

Prioriteringar

Motiv för valda prioriteringar – fokus på Green Deal, digitalisering och smart specialisering

Inriktningen på det framtida ÖKS-programmet grundas på regionernas strategier och prioriteringar, det gränsöverskridande mervärdet och möjligheten att genomföra projekt med tanke på aktörer etc. Övriga analyserade makrostrategier på global nivå, EU-nivå, nationell och interregional nivå har också vägts in. Inspel från remissinstanserna har även tagits i beaktning.

Programförslaget tar utgångspunkt i Kommissionens, Näringsdepartementets, Erhvervsstyrelsens och Kommunal- og moderniseringsdepartementets förväntningar om fokusering på ett antal viktiga områden samt de utmaningar, visioner och utgångspunkter som definierats i programarbetet.

Den strategiska miljöbedömningen understryker särskilt att programmets insatser ska medverka till en positiv inverkan på klimat- och miljömål.

Utifrån EU-kommissionens ramar inriktas Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak 2021-2027 på följande prioriteringar:

1. ***Innovativ region för smart och hållbar ekonomisk omvandling (PO1, 35%)***
2. ***Hållbar, cirkulär och klimatsmart region (PO2, 35%)***
3. ***Sammanlänkad region med hållbar mobilitet (PO3, 15%)***
4. ***Gränslös arbetsmarknadsregion (PO4, 15%)***

Innehåll och fördelning återspeglar regionernas sammanvägda prioritering, lever upp till Kommissionens intentioner och har en realism utifrån erfarenheter från innevarande programperiod. Utifrån programmets vision för 2030 finns en samlad politisk enighet i ÖKS-regionerna om prioriteringar och avvägningar.

Kommissionens fokus på Green Deal, digitalisering och smart specialisering (S3) är viktiga verktyg för Europas utveckling och konkurrenskraft och appliceras helt och fullt i ÖKS-programmet. **Green Deal och hållbar utveckling är utgångspunkt i samtliga ÖKS-prioriteringar**, där innovationer med grönt omställningsfokus (PO1), förnybar energi, klimatanpassning, cirkulär ekonomi och energieffektivisering (PO2) och miljöanpassning av transportsektorn (PO3) är framträdande drag. Smart specialiseringsperspektivet genomsyrar i synnerhet innovationsprioriteringen, och digitalisering ses som en viktig faktor i alla prioriteringar. ÖKS-programmet förväntas bidra till **bevarad biologisk mångfald och utveckling av en hållbar blå ekonomi**, främst genom insatser inom ramen för PO2:4 (Främja anpassning, riskförebyggande och motståndskraft i samband med klimatförändringar). Programmets insatser bedöms vara helt i överensstämmelse med **Do No Significant Harm-principen**, eftersom de inte förväntas ha någon betydande negativ miljömässig inverkan utifrån deras innehåll och karaktär.

ÖKS-programmet bidrar till att stärka **Action Plan 2021 för Östersjöstrategin (EUSBSR)**, genom att ta tag i många av de utmaningar som definieras i handlingsplanen. ÖKS-programmets insatser bidrar i

synnerhet till att uppfylla målen inom Policy Areas (PA) Bio-economy, Transport, Energy, Innovation och Education.

Programmet har förutsättningar för att bli ett verktyg för *New European Bauhaus-initiativet*, främst i form av insatser inom specifikt mål 1:1 (kopplat till innovationer, nytänkande, grön omställning, design av framtida livsstilar), specifikt mål 2:4 (attraktiva lösningar på klimatutmaningarna) och särskilt mål 2:6 (cirkulär ekonomi, hållbara livsmiljöer, offentlig upphandling etc).

Programmet, i synnerhet specifikt mål 1:1, kommer att ha en stor potential att bidra till *En ny era för det europeiska forskningsområdet*.

Det finns även möjligheter att koppla samman insatser med investeringar i *Faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF)* – se avsnitt om samverkan, komplementaritet och synergier.

Prioritering 1: Innovativ region för smart och hållbar ekonomisk omvandling (PO1)

Prioriteringens tyngdpunkt kommer att ligga på innovation med en tydlig inriktning mot företag. Visionen för 2030 är att ÖKS-området kännetecknas av starka forskningsmiljöer, innovativa företag och hög nivå av digitalisering och uppkoppling.

De 11 ÖKS-regionerna har hög innovationskraft och ett stort antal universitet och strategisk forskningsinfrastruktur i världsklass. ÖKS-området står samtidigt inför en allt hårdare konkurrens från andra starka regioner i världen och har ofta låg kommersialiseringsgrad av innovationer och nya produkter från forskningsvärlden.

Prioriteringen ska stärka den globala konkurrenskraften i ÖKS, skapa gränsregionalt mervärde inom ÖKS-områdets gemensamma styrkeområden där Grön omställning och Hälsa/Life Science är särskilt framträdande men där även projekt inom andra gemensamma styrkeområden kan finansieras. Ambitionen är att främja ett mer långsiktigt, strategiskt och inkluderande innovationsarbete. Detta möjliggörs genom insatser som stärker det innovationsstödjande systemet i och mellan regionerna, stöd till små- och medelstora företag och offentlig sektor i utveckling, uppskalning och internationalisering av innovationer samt insatser för att stärka kompetensen inom de gemensamma smarta specialiseringsområdena.

Två specifika mål har valts ut:

Inom ***1:1 Förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik*** kommer programmet att stödja insatser som bidrar till ett starkt och hållbart innovationsstödsystem i och mellan regionerna i ÖKS, till att skapa värdekedjor, främja gemensamt utnyttjande av forskning, innovations- och testinfrastruktur, till att stödja små och medelstora företag i gränsregionen att tillsammans utveckla och skala upp innovationer, locka kapital, investeringar och/eller etableringar till ÖKS-området, och till att främja samarbetet inom tillämpad forskning inom gemensamma smarta specialiseringsområden och med stark koppling till näringslivets behov och möjlighet till upptagning etc.

Inom ***1:4 Utveckling av färdigheter för smart specialisering, strukturomvandling och entreprenörskap*** kommer programmet att stödja projekt i syfte att stärka små- och medelstora företags spetskompetens och entreprenörskap inom gemensamma smarta specialiseringsområden, skapa bättre förutsättningar för samarbete mellan offentliga/privata sektorn och akademien och kunskaps- och kompetensutveckling hos aktörer för en smart och hållbar omställning. Insatserna under 1:4 kommer att fokusera på kompetensutveckling och utbildning inom smart specialisering hos aktörer i innovationssystemet

Prioritering 2: Hållbar, cirkulär och klimatsmart region (PO2)

Prioriteringen kommer att fokusera på förnybar energi, den cirkulära ekonomin och förebyggande av och anpassning till klimatförändringar. Genom satsningar på förnybar energi, cirkulär ekonomi, och på förebyggande och anpassning till klimatförändringar ska ÖKS-programmet bidra till uppfyllandet av EU-kommissionens mål om att EU ska bli den första klimatneutrala kontinenten till 2050.

Programmet kommer därför att stödja projekt i syfte att utöka den gemensamma kunskapen och erfarenheten av att främja förnybar energi, främja övergången till en cirkulär ekonomi, motverka klimatförändringar och anpassa ÖKS-området till de risker och nya förutsättningar som kan uppstå.

Tre specifika mål har valts ut:

Inom **2:2 Främja förnybar energi** kommer programmet att stödja projekt som bidrar till att ÖKS-området uppnår en ökad andel förnybar energi. Målet är att öka tillförsel, produktion, smart distribution och lagring av förnybar energi och att minska energiförbrukningen. Insatsområdet kommer att ta ett helhetsgrepp och stödja främjandet av förnybar energi och tillhörande energieffektivitetsförbättringar och smarta energisystem med fokus på främjandet av förnybar energi.

Inom **2:4 Främja anpassning, riskförebyggande och motståndskraft mot katastrofer i samband med klimatförändringar** kommer programmet att stödja projekt som bidrar till holistiska och hållbara lösningar på klimatutmaningarna i ÖKS-området. För att kunna lösa utmaningar såsom ökande regnmängder, stigande havs- och grundvattennivåer, ökad förekomst av översvämningar, ökat spill i vattensystemen, längre torkperioder, fler stormar och stigande våghöjder etc. kommer programmet bland annat att stödja kunskaps- och datautbyte, utveckling av nya metoder för att hantera klimatanpassningar mellan sektorer, piloter och testning av tekniker och metoder samt pilotimplementering. Insatser förväntas kunna medverka till att bevara den biologiska mångfalden och utveckla en hållbar blå ekonomi med tillhörande värdekedjor i ÖKS-området.

Inom **2:6 Främja övergången till en cirkulär ekonomi** kommer programmet att stödja insatser för att utveckla det cirkulära innovationssystemet, systemändring med hjälp av cirkulära affärsmodeller inom prioriterade branscher, främjande av cirkulär design och affärsutveckling och uppmuntra offentliga företag att agera banbrytande. För att uppnå detta kommer programmet att finansiera offentlig-privata partnerskap och samarbeten i hela kedjan för att främja övergången till ett cirkulär ekonomi.

Prioritering 3: Sammanlänkad region med hållbar mobilitet (PO3)

Prioriteringen kommer att ha fokus på att utveckla ett sammanhållet, mer hållbart och effektivt transportsystem i ÖKS-området. Visionen för 2030 är säkrare, fossilfria, mer effektiva och mer inkluderande transporter i alla delar av programområdet, och detta bidrar till en mer sammanlänkad, hållbar, konkurrenskraftig och attraktiv region.

Transportsystemet i ÖKS-området står inför olika typer av utmaningar, som också varierar mellan olika delområden, städer och glesbygd. Transport genererar utsläpp, föroreningar, buller och orsakar olyckor. Det finns trängselproblematik i städer och på huvudvägarna. Transportutbudet i glesbygden är på många ställen underutvecklat. Energi- och IKT-infrastrukturen har inte alltid tillräcklig kapacitet. Det finns flaskhalsar och bristande länkar i gränsöverskridande infrastruktur, liksom otillräcklig synkronisering av infrastrukturplanering och gränsöverskridande transporttjänster.

ÖKS-området har samtidigt många styrkeområden som ger goda förutsättningar till att utveckla ett mer hållbart och effektivt transportsystem. Transportinfrastrukturen i nord-sydlig riktning och kopplingen till EU:s stomtransportnätverk och kollektivtrafikutbudet är god, särskilt i städer. Det finns möjligheter att minska trängsel i trafiken, utsläpp och olyckor genom överföring av godstransporter från väg till vatten och järnväg. Befolkningen har fått ökad medvetenhet om behovet att minska klimatutsläpp från transportsektorn, och det har blivit billigare och enklare att välja hållbara och aktiva transportmedel. Digitaliseringen innebär möjlighet att utveckla säkrare, mer effektiva, billigare och mer miljövänliga transportlösningar.

Ett specifikt mål har valts ut:

Inom **3:2 Utveckla hållbar, klimattålig, intelligent och intermodal nationell, regional och lokal mobilitet, inklusive förbättrad tillgång till TEN-T samt gränsöverskridande mobilitet** kommer programmet att fokusera på insatser inom följande dimensioner och delteman:

-Kollektivtrafik, gång och cykling, en övergång till förnybara hållbara bränslen med tillhörande teknik och infrastruktur, anpassning av infrastruktur till klimatförändringar

-Intelligenta och innovativa transportlösningar och mobilitetskoncept

-Utveckling av transportkorridorer, godstransporter och sjötransporter (inklusive närsjöfart och inhemska vattenvägar) över längre avstånd, anslutning till stomnätet i TEN-T (Det Transeuropeiska

transportnätverket).

Prioritering 4: Gränslös arbetsmarknadsregion (PO4)

Prioriteringen kommer att verka för att vidareutveckla den gemensamma, gränsregionala arbetsmarknaden och säkra framtida kompetensförsörjning och global attraktivitet. Visionen för 2030 är en gränslös arbetsmarknadsregion med hållbar tillväxt, en växande arbetsmarknad och en god livskvalitet för regionens 11 miljoner invånare.

ÖKS-området står inför flera utmaningar och möjligheter på vägen till en gränslös arbetsmarknadsregion: Arbetsmarknaden i ÖKS-området är idag inte fullt ut integrerad. Utbildningssystemen möter inte i tillräckligt stor grad de behov som finns hos offentliga och privata arbetsgivare. Matchning mellan utbud och efterfrågan av arbetskraft inom exempelvis hälso- och sjukvårdssektorn kan bidra till ökad välfärd i ÖKS-geografien och fler arbetstillfällen. Den globala konkurrensen betyder också att aktörerna i ÖKS behöver arbeta med inkludering och vidareutbildning för dem som saknar relevant kompetens. Efter Corona-pandemin finns ett stort behov av en nystart för det gränsregionala samarbetet.

För att arbetskraftens rörlighet ska fungera smidigt krävs fortsatt arbete med att minska och ta bort gränshinder. Det är viktigt att nationell nivå involveras för att hindren ska lösas. Det behövs också en tätare koppling mellan livslångt lärande, utbildningssystemet och arbetsmarknaden. Digitaliseringens möjligheter kan i högre grad nyttjas både inom utbildningssystem och på arbetsmarknaden för att stimulera en ökad gränsregional rörlighet av kompetens.

Programmet behöver därför stödja projekt där aktörerna i ÖKS kan identifiera och ta bort gränshinder, skapa bättre förutsättningar för arbetspendling och samarbeten inom utbildningsområdet, skapa kritisk massa för att gemensamt locka företag, talanger och investeringar som sammantaget skapar ökad konkurrenskraft och produktivitet.

Ett specifikt mål har valts ut:

Inom 4:1 Stärka arbetsmarknadens effektivitet och inkluderande samt förbättra tillgången till sysselsättning av god kvalitet genom att utveckla social infrastruktur och främja den sociala ekonomin kommer programmet att stödja insatser för att främja sysselsättning och gränsregionalt samarbete hos privata och offentliga arbetsgivare, verka för en ökad flexibilitet över gränserna samt för en arbetskraft som är rustad att verka i en gränsöverskridande kontext, stärka gränsregionala rådgivningsinsatser samt attrahera samt skapa och behålla rätt kompetens.

Gränsdragning mellan prioriteringarna

För en del ämnesområden kan mer än en prioritering vara relevant. Varje prioritering måste ha ett tydligt fokus så att projektens effekter kan fångas upp på bästa sätt av relevanta indikatorer och därmed bidra till politiska målet. Det är samtidigt viktigt att det kvarstår ett flexibelt tolkningsutrymme inför framtida projektansökningar. I arbetet har följande distinktioner gjorts:

Energi, klimat, cirkulär ekonomi

- PO 1: stärka och bygga upp stödsystemen för forskning, innovation och utveckling i och mellan regionerna och på att stödja forskning och innovationer i företag
- PO 2: experimentering, test, piloter, demo och implementering

Gröna/hållbara transporter:

- PO1: teknologiutveckling, forskning kring transporter, motorer – som smart specialisering
- PO2: utveckling av energi, exempelvis bioenergi, inklusive infrastruktur och system
- PO3: tester, demo, piloter

Gränsregional mobilitet

- PO3: ökad tillgänglighet, förbättrade transporter och trafiksystem gränsregionalt
- PO4: arbetskraftens ökade mobilitet, användandet av transportsystemen

Attraktiv region, talangattraktion

- PO1: kopplat till forskning och till smarta specialiseringsområden
- PO4: kopplat till rekrytering, matchmaking av arbetskraft

Relation till de Interreg-specifika målen

Kommissionen har pekat ut Interreg-specifika mål, där Better governance/Bättre Interreg-styrning kan användas för att ytterligare integrera gränsregioner och öka samarbetet, inte minst vad gäller att minska gränshinder, utveckla gränsregional statistik, öka kompetensmatchning samt stärka komplementaritet och kritisk massa. Många av dessa insatser är relevanta och viktiga för ÖKS-programmet, och de har efter noga avvägning inlemmats i de fyra valda prioriteringarna – exempelvis frågor om gränslös arbetsmarknad och gränshinder. De aspekter som kan rymmas inom det Interreg-specifika målet har därigenom tillgodosetts inom valda prioriteringar i programmet.

Prioriteringarnas koppling till FN:s globala mål

FN:s globala mål (Agenda 2030) står högt på EU:s dagordning och på nationell, regional och lokal nivå i Danmark, Sverige och Norge och blir liksom i nuvarande programperiod en viktig bas för framtida insatser i programmet.

Diskussioner utifrån FN:s globala mål har förts i skrivarbetet, och insatser har relaterats till de globala målen. Totalt identifieras tydliga kopplingar till 10 av de 17 målen, men fler eller andra kopplingar kan identifieras under programperioden. De globala mål som under programarbetet tydligt kopplats till flera prioriteringar är:

- Hållbar energi för alla (7)
- Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt (8)
- Hållbar konsumtion och produktion (12)
- Bekämpa klimatförändringar (13)

I programprocessen har följande kopplingar gjorts till FN:s globala mål (nr):

- PO1: 7, 8, 11, 12, 13
- PO2: 7, 12, 13
- PO3: 9:1, 11:2
- PO4: 3, 4, 5, 8
- Jämställdhet, integration, icke-diskriminering: 5, 10

Samverkan, komplementaritet och synergier med andra Interreg-program och andra fonder

ÖKS-programmet har skrivits parallellt med många andra Interreg-program. Kopplingarna till **Östersjöprogrammet, Nordsjöprogrammet, Tyskland-Danmark-programmet, Sverige-Norge-programmet, Södra Östersjöprogrammet** och andra Interreg-program är grundläggande, och det är viktigt att programmens prioriteringar kompletterar och förstärker varandra. Här kan exempelvis projektsatsningar med Green Deal-fokus samverka och komplettera mellan programmen i en delvis gemensam geografi.

Det är även viktigt att ÖKS-programmet samverkar och skapar välgrundade avgränsningar och samsarbetsytor med **Regionalfondsprogrammen** (ERUF) och **Socialfondsprogrammen** (ESF+).

Under programskrivningsarbetet har en **översikt över alla överlappande Interreg-program** samt vissa övriga ERUF-program tagits fram för att se vilka prioriteringar som valts. Flera program har valt snarlika inriktningar inom PO1 och PO2, där geografien ger ÖKS en egen nisch för det gränsregionala samarbetet med hög specialiseringsgrad och många betydande universitet, konkurrenskraftigt näringsliv och likartade

utmaningar. Likheterna ger också stora möjligheter att samordna och kraftsamla kring kompletterande projekt inom exempelvis olika smart specialiseringsområden.

ÖKS förefaller vara det enda programmet i närliggande geografi som valt PO3, vilket ger programmet en specifik inriktning, där hållbar mobilitet är särskilt viktig (Fehmarn bält-förbindelsen etc). Här kan **Connecting Europe Facility** (CEF) samagera med ÖKS-projekt om transport och mobilitet.

PO4-inriktningen med gränsregional arbetsmarknad får en helt specifik och reell inriktning i ÖKS där det finns en intensiv arbetsmarknadspendling Sverige-Danmark och Sverige-Norge, något som inte har sin motsvarighet i andra program.

Forskningsprogrammet **Horizon Europe** kan få kopplingar till ÖKS-prioriteringar inom bland annat Life Science och Grön omställning, klimat, energi och mobilitet, där ett ÖKS-projekt på en mer strategisk nivå skulle kunna länkas samman med ett mer specifikt inriktat Horizon-projekt. Det är även viktigt att ÖKS-programmet kopplar till andra europeiska, nordiska och nationella program och satsningar.

Strategiska insatser inom ÖKS kan kopplas till konkreta investeringar inom **Faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF)**, exempelvis inom förnybar energi, energieffektivisering och klimatanpassning.

Synergier, komplementaritet och samordningsmekanismer med andra program finns redovisat i separat tabell.

Strategisk miljöbedömning (SEA)

Den fristående **Strategiska miljöbedömningen** (SEA) pekar på att det finns stor potential att bidra till positiva miljöeffekter med hjälp av det föreslagna ÖKS-programmet, genom att bidra till nya innovationer, en bättre anpassning till klimatproblematiken, ökad mobilitet mellan de tre länderna och en mer integrerad arbetsmarknad i gränsregionen. Det konstateras att programmets faktiska miljöeffekter är helt beroende av vilka projekt som i slutändan får finansiering och hur de styrs, men potentialen för positiva miljöeffekter är tydlig.

Rapporten anger att samtliga specifika mål inom programmet bedöms ha en koppling till Agenda 2030, EU:s hållbarhetsmål och svenska miljö- och folkhälsomål och kan bidra till en positiv utveckling av dessa.

Programförslaget jämförs med ett nollalternativ och ett så kallat Miljöalternativ, där finansierings- och investeringsprioriteringar görs utifrån bästa möjliga miljöalternativ. Det förslag som bidrar mest till att främja hållbar utveckling är naturligtvis miljöalternativet men även programförslaget bedöms ha goda möjligheter att bidra till att miljömålen uppnås. Bedömningen är att miljöalternativet som helhet blir mindre effektivt på lång sikt för att bidra till sammanhållningspolitiken än föreliggande programförslag.

SEA ger också rekommendationer till respektive insatsområden, och detta har beaktats och vävts in i föreliggande programförslag. Den ligger också till grund för beaktandet av **Do No Significant Harm-principen**.

SEA:s förslag gällande genomförande av programmet har lämnats vidare till Förvaltande myndighet för beaktande. Det gäller bland annat ansöknings- och beviljandekriterier som främjar positiva miljöeffekter, utvärderingskriterier och samagerande mellan projekt och fonder.

Offentligt samråd kring SEA genomfördes 12 oktober – 7 december 2020. Den strategiska miljöbedömningen finns publicerad på interreg-oks.eu

Jämställdhet, integration och icke-diskriminering

Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak 2021-2027 ska förstärka arbetet med jämställdhet, social inkludering och icke-diskriminering. Dessa perspektiv integreras i alla delar från programskrivning till genomförande av projekten, uppföljning och evaluering.

I programskrivningsprocessen har lärdomar dragits från innevarande programperiod och särskild avstämning har gjorts med jämställdhetsexpert (Länsstyrelsen Skåne). Inom Övergripande skrivargrupp och i JPC har löpande diskussioner förts om hur dessa aspekter kan utvecklas i programmet.

Skrivargrupperna har beaktat och förhållit sig till dessa perspektiv i det underlag som tagits fram för varje

prioritering. Remissen har innehållit specifika frågor om hur projekt inom respektive prioritering kan säkerställa jämlikhet, social inkludering och icke-diskriminering, och många värdefulla aspekter har spelats in.

ÖKS-programmet anlägger en **generell, övergripande nivå** där ett positivt förhållningssätt ger ökad möjlighet att nå programmets vision för 2030. Här finns också en tydlig koppling till **FN:s globala mål** om jämställdhet (5) och minskad ojämlikhet (10)

På **prioriteringsnivå** har dessa perspektiv arbetats in. Det handlar bland annat om att ett jämställt och inkluderande innovations- och företagsfrämjande, där olika gruppers perspektiv och erfarenheter tas tillvara, ökar konkurrens- och innovationskraften. Utveckling av god kollektivtrafik är särskilt viktig för många grupper i samhället. En väl fungerande gränsregional arbetsmarknad underlättar matchning och ökar möjligheterna för olika grupper att hitta arbete.

En avgörande faktor är hur frågorna hanteras i **genomförandefasen**. Det är viktigt att jämställdhet, integration och icke-diskriminering vävs in i projektens mål och syfte och ses som en tillgång i de projekt som drivs under programperioden. Den input som kommit genom arbetet och remissvaren har adresserats vidare till Förvaltande myndighet. Det gäller bland annat tydliga ramar, kriterier, styrning och coachning, goda exempel, kunskaps- och erfarenhetsutbyte, metodutveckling, mötesplatser, workshops och utbildning, bred representation, helhetstänk etc.

1.3. Motivering till de utvalda politiska målen och de Interregspecifika målen, motsvarande prioriteringar, specifika mål och former av stöd, i tillämpliga fall, med uppgift om förbindelser som saknas i gränsöverskridande infrastruktur

Referens: artikel 17.3 c

Tabell 1

Utvalt politisk mål eller Interregspecifikt mål	Valt specifikt mål	Prioritering	Motivering till valet
1. Ett konkurrenskraftigare och smartare Europa genom främjande av innovativ och smart ekonomisk omvandling och regional IKT-konnektivitet	RSO1.1. Utveckla och förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik	1. Innovativ region för smart och hållbar ekonomisk omvandling	ÖKS-området kännetecknas av starka forskningsmiljöer, innovativa företag och hög nivå av digitalisering och uppkoppling. ÖKS har hög innovationskraft, stort antal universitet och forskningsinfrastruktur i världsklass. Hög kompetens inom forskning, innovation och testmiljöer kan bidra till hållbar omställning. ÖKS-området står inför allt hårdare konkurrens från andra starka regioner. De forskningsbaserade innovationerna har ofta låg kommersialiseringsgrad och lågt nyttiggörande i form av nya produkter. Fortsatt stark innovationskraft är avgörande om ÖKS-området ska klara omställningen mot ett grönt, hållbart och motståndskraftigt samhälle. Satsningar på forskning och innovation behöver bli mer långsiktiga och strategiska. Nya strukturer behövs för att stärka det innovationsstödjande systemet i och mellan regionerna för att snabbare gå från forskning, idé och behov till innovation med marknadsframgång för verksamheter och samhälle. För att öka konkurrenskraft och innovation för smart och hållbar ekonomisk omvandling, behöver aktörerna i ÖKS samarbeta och lösa globala problem. Genom att uppnå kritisk massa samt nyttja och lära av varandras specialistkompetenser, infrastruktur och andra

Utvalt politisk mål eller Interregspecifikt mål	Valt specifikt mål	Prioritering	Motivering till valet
			<p>resurser kan gemensamma utmaningar lösas. Enskilda marknader i ÖKS-geografin är för små för att utveckla hållbara och konkurrenskraftiga lösningar. Det är avgörande att innovativa produkter och lösningar har förutsättningar att exporteras och passa in i globala system. Genom projekt i ÖKS-programmet har regionerna möjlighet att testa nya lösningars hållbarhet och marknadsvärde i en större skala och internationell miljö. Programmet stödjer projekt för att bland annat skapa värdekedjor, tillämpad forskning, gemensamt utnyttjande av testbäddar och insatser för internationalisering i små- och medelstora företag. Bidrag bedöms vara lämpligaste form av stöd givet de samarbeten, insatstyper, målgrupper och effekter som förväntas. Inga intäktsgenererande eller produktiva investeringar är planerade.</p>
<p>1. Ett konkurrenskraftigare och smartare Europa genom främjande av innovativ och smart ekonomisk omvandling och regional IKT-konnektivitet</p>	<p>RSO1.4. Utveckla färdigheter för smart specialisering, industriomställning och entreprenörskap</p>	<p>1. Innovativ region för smart och hållbar ekonomisk omvandling</p>	<p>För att utveckla ett starkt och hållbart innovationsstödjande system i och mellan ÖKS-regionerna behövs gränsöverskridande satsningar på kompetensutveckling kopplat till gemensamma smarta specialiseringsområden. Det handlar i första hand om att stärka det innovationsstödjande systemet i och mellan regionerna genom att lösa utmaningar såsom: - Låg kommersialiseringsgrad av innovationer och nya produkter från forskning. - Brist på specialistkompetenser och gröna kompetenser. till exempel STEM-kompetenser (science, technology, engineering, and mathematics) och kompetenser inom innovationsutveckling i utbildningssektorn och inom offentlig och privat</p>

Utvalt politisk mål eller Interregspecifikt mål	Valt specifikt mål	Prioritering	Motivering till valet
			<p>sektor vad gäller bedömning av investeringar utifrån klimatpåverkan etc - Behov av kompetensomställning och insatser för att utveckla och stärka innovationskapacitet för hållbar omställning hos offentlig sektor, näringslivet, akademien men även ideella sektorn/NGOs, till exempel inom upptagning av innovation, innovationsupphandling, innovativa processer etc Programmet stödjer därför bland annat samarbetsprojekt i syfte att utveckla den specialistkompetens som krävs för att stärka det innovationsstödjande systemet i och mellan regionerna samt bidrar till försörjningen av spetskompetens till gemensamma smart specialiseringsområden i hela ÖKS-området. Mot bakgrund av huvudsaklig målgrupp, förväntade effekter, att planerade insatser främst är inriktade på samverkan och att inga intäktsgenererande projekt planeras, bedöms bidrag vara den mest lämpliga formen av stöd.</p>
<p>2. En grönare och koldioxid snål övergång till en ekonomi med noll nettoutsläpp och ett motståndskraftigare Europa genom ren och rättvis energiomställning, gröna och blå investeringar, den cirkulära ekonomin, begränsning av klimatförändringar, klimatanpassning, riskförebyggande, riskhantering och hållbar mobilitet i städer</p>	<p>RSO2.2. Främja förnybar energi i enlighet med direktiv (EU) 2018/2001[1] om förnybar energi, inbegripet de hållbarhetskriterier som anges där</p>	<p>2. Hållbar, cirkulär och klimatsmart region</p>	<p>EU ska vara klimatneutralt 2050. Ett viktigt steg är att främja förnybar energi. Regioner, kommuner, företag, ideella sektorn och kunskapsinstitutioner etc i ÖKS-området har arbetat med detta i flera år. Förutsättningarna för att öka andelen förnybar energi är att energiförbrukningen reduceras och effektiviseras och att smartare integrerade energisystem implementeras i ÖKS-området. Energieffektivisering är ett första steg mot grön energi. Om energieffektivisering och smartare energisystem ingår i ett projekt ska det även arbetas med omställning till förnybar energi.</p>

Utvalt politisk mål eller Interregspecifikt mål	Valt specifikt mål	Prioritering	Motivering till valet
			<p>Utmaningar mot ett 100 % förnybart energisystem: - Investeringar i infrastruktur för energibesparing och energiförsörjning måste samordnas och optimeras. - Kopplingen mellan el, värme och transport behöver stärkas för optimal användning av fluktuerande energinivåer och nödvändig flexibilitet. - Privat bilkörning fortsätter att öka; omvandlingen till gröna fordon är för långsam; brist på konkurrenskraftiga gröna bränslen och system för tunga transporter. - Fossila bränslen är det mest pålitliga och det billigaste alternativet för energiintensiva processer i många företag. - Det lokala engagemanget och medvetenheten om den gröna omställningen behöver öka. Genom projekt som innehåller medborgarinvolvering och information kan erfarenheter spridas i hela ÖKS-området. - Nya relationer mellan konsumenter och energibolagen utvecklas, där exempelvis hushåll producerar och lagrar energi. Utmaningarna stannar inte vid lokala, regionala eller nationella gränser. Genom att samarbeta, utveckla och testa metoder, modeller och initiativ kan aktörer i ÖKS tillsammans skapa mer hållbara lösningar på gemensamma utmaningar. Programmet behöver därför stödja projekt som ger en kritisk massa och ny kunskap om förnybar energi i gränsregionen. Programmet kommer ge stöd genom bidrag eftersom det bedöms som lämpligaste stödformen för den typ av projekt, effekter och projektaktörer som förväntas inom det specifika målet.</p>
2. En grönare och koldioxidsnål övergång till en ekonomi med noll nettoutsläpp och	RSO2.4. Främja klimatanpassning, förebyggande av katastrofrisker	2. Hållbar, cirkulär och klimatsmart region	Utmaningarna med att främja anpassning och motståndskraft beträffande katastrofer relaterade

Utvalt politisk mål eller Interregspecifikt mål	Valt specifikt mål	Prioritering	Motivering till valet
ett motståndskraftigare Europa genom ren och rättvis energiomställning, gröna och blå investeringar, den cirkulära ekonomin, begränsning av klimatförändringar, klimatanpassning, riskförebyggande, riskhantering och hållbar mobilitet i städer	och motståndskraft, med beaktande av ekosystembaserade tillvägagångssätt		till klimatförändringar stannar inte vid de lokala, regionala eller nationella gränserna. För att motverka katastrofer och anpassa ÖKS-området till klimatförändringar måste helhetslösningar skapas som fungerar över olika ekosystem och skapar mervärde och synergier. ÖKS-området står som resten av världen inför flera klimatutmaningar, och helhetslösningarna behöver adressera flera av nedanstående utmaningar: - ökande regnmängder - stigande havsnivåer - fler stormfloder - stigande grundvatten - stigande vattennivåer i vattendrag - långa torkperioder med risk för bränder - laviner - flera stormar - ökade våghöjder I ÖKS-området finns omfattande kunskaper och erfarenheter inom klimatanpassning och riskreducering. Detta behöver omsättas till genomförande av fullskaliga pilot- och demoprojekt. Programmet behöver därför stödja kunskaps- och datautbyte, utveckling av nya metoder för klimatanpassning mellan olika sektorer, testning av tekniker och metoder samt pilotimplementering. Planerade aktiviteter är främst inriktade på olika typer av samverkan, inte på intäktsgenererande eller produktiva investeringar. Mot bakgrund av målgrupper, aktörer och förutsedda effekter bedöms bidrag vara den lämpligaste stödformen.
2. En grönare och koldioxidsnål övergång till en ekonomi med noll nettoutsläpp och ett motståndskraftigare Europa genom ren och rättvis energiomställning, gröna och blå investeringar, den cirkulära ekonomin, begränsning av klimatförändringar,	RSO2.6. Främja övergången till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi	2. Hållbar, cirkulär och klimatsmart region	År 2030 ska det vara lätt att leva efter den cirkulära ekonomins principer. Det måste vara enkelt för medborgarna att köpa cirkulära produkter och enkelt för företag att utveckla cirkulär produktion, produkter och tjänster. Utmaningarna med att främja cirkulär ekonomi

Utvalt politisk mål eller Interregspecifikt mål	Valt specifikt mål	Prioritering	Motivering till valet
<p>klimateanpassning, riskförebyggande, riskhantering och hållbar mobilitet i städer</p>			<p>stannar inte vid de lokala, regionala eller nationella gränserna. För att bidra till EU:s övergång till en mer cirkulär ekonomi 2030 behöver ÖKS-området lösa följande utmaningar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ohållbar produktion och konsumtion - Låg nivå av implementering av forskningsresultat inom området - Låg återvinningsgrad och brist på ekonomiska incitament - Det "linjära" systemet (förbrukning av produkter) är djupt rotad med därtill hörande effektiva värdekedjor - Övergången till en cirkulär ekonomi förutsätter en transformation, en övergång till ett nytt förhållningssätt - Det krävs tillräcklig kunskap och efterfrågan från konsumenter för att ändra standarder Tillsammans kan aktörerna i ÖKS-området skapa bättre och mer hållbara lösningar på gemensamma utmaningar genom att samarbeta, samskapa, utveckla och testa metoder, modeller och initiativ. Programmet behöver därför stödja samarbetsprojekt som bidrar till inspiration, kunskapsuppbyggnad och erfarenhetsutbyte, och som bland annat kan leda till fullskaliga test, "resource loops" i olika branscher och cirkulära offentliga upphandlingar. Bidrag bedöms vara den lämpligaste stödformen givet karaktären på de planerade aktiviteterna, den huvudsakliga målgruppen och förväntade effekter av samverkan.
<p>3. Ett mer sammanlänkat Europa genom förbättrad mobilitet.</p>	<p>RSO3.2. Utveckla och förbättra hållbar, klimatresilient, smart och intermodal mobilitet på nationell, regional och lokal nivå, inbegripet förbättrad tillgång till TEN-T och</p>	<p>3. Sammanlänkad region med hållbar mobilitet</p>	<p>Ett välfungerande gränsregionalt transportsystem är avgörande för att ÖKS-området ska fungera och utvecklas. Minskade utsläpp från transportsektorn bidrar till att uppnå målen i Parisavtalet och stöder EU:s Green Deal.</p>

Utvalt politisk mål eller Interregspecifikt mål	Valt specifikt mål	Prioritering	Motivering till valet
	mobilitet över gränserna		<p>Transportsystemet i ÖKS-området står inför olika typer av utmaningar, som också varierar mellan olika delområden, städer och landsbygd: - Transporter genererar utsläpp, föroreningar, buller och orsakar olyckor. - Det finns trängselproblematik i städer och på huvudvägarna. - Transportutbudet på landsbygden är på många ställen underutvecklat. - Energi- och IKT-infrastrukturen har inte alltid tillräcklig kapacitet. - Det finns flaskhalsar och bristande länkar i gränsöverskridande infrastruktur, liksom otillräcklig synkronisering av infrastruktur-planering och gränsöverskridande transport-tjänster. ÖKS-området har samtidigt många styrkor och möjligheter som med stöd från programmet ger goda förutsättningar för att utveckla ett mer hållbart, effektivt, socialt inkluderande och sammanhängande transportsystem. Programmet behöver därför stödja projekt som bidrar till flera typer av gränsregionalt mervärde, såsom: - Kartläggning av behov av gränsöverskridande infrastruktur och eventuellt avlägsnande av flaskhalsar - Samordning och synkronisering av planer för gränsöverskridande infrastrukturinvesteringar och transporttjänster. - Utveckling och harmonisering av gemensamma standarder och metoder - Utnyttjandet av nya möjligheter till gränsöverskridande reseplanering. - Ökad kritisk massa för hållbara och smarta mobilitetslösningar. - Ömsesidigt lärande och erfarenhetsutbyte som hjälper till att lösa vanliga utmaningar (utsläpp, flaskhalsar etc) - Gemensamt främjande av</p>

Utvalt politisk mål eller Interregspecifikt mål	Valt specifikt mål	Prioritering	Motivering till valet
			<p>initiativ/projekt/knutpunkter och korridorer gentemot EU. Produktiva investeringar och intäktsgenererande projekt förväntas inte inom det specifika målet. Mot bakgrund av de förväntade effekterna och planerade insatserna bedöms bidrag därför vara den mest lämpliga formen av stöd.</p>
<p>4. Ett mer socialt och inkluderande Europa genom genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter</p>	<p>RSO4.1. Stärka arbetsmarknadens effektivitet och inkluderande samt förbättra tillgången till sysselsättning av god kvalitet genom att utveckla social infrastruktur och främja den sociala ekonomin</p>	<p>4. Gränslös arbetsmarknadsregion</p>	<p>Potentialen i en mer sammanhängande arbetsmarknad är stor och är grunden för ökat välbefinnande inom ÖKS-området. Den internationella konkurrensen är hård och en regions storlek är avgörande för konkurrenskraften. Arbetsmarknaden i ÖKS-området är idag inte fullt integrerad. Det är en utmaning att söka arbete i hela gränsregionen vilket leder till att det är svårt för arbetsgivare att hitta rätt arbetskraft som matchar efterfrågan. Detta leder i slutändan till lägre produktivitet och sämre konkurrenskraft. Utmaningen består av flera delar; juridiska, ekonomiska och administrativa gränshinder. Det finns även mentala gränshinder, skillnader i utbildningssystem och hinder för validering. Utbildningssystemen möter inte i tillräckligt hög grad de behov som finns hos arbetsgivare. Uppkvalificering av nuvarande arbetsstyrka, utbildning av framtida arbetskraft samt skapande av rätt förutsättningar för utländsk arbetskraft behövs för att ÖKS ska ses som en attraktiv arbetsmarknadsregion. Matchning mellan utbud och efterfrågan av arbetskraft har god potential inom exempelvis hälso- och sjukvårdssektorn. Digitaliseringens möjligheter kan i högre grad nyttjas i hela ÖKS-geografin. För att</p>

Utvalt politisk mål eller Interregspecifikt mål	Valt specifikt mål	Prioritering	Motivering till valet
			<p>arbetskraftens rörlighet ska fungera smidigt krävs fortsatt arbete med att ta bort gränshinder. Nationellt påverkansarbete är en nyckelfaktor. Det behövs också en tätare koppling mellan utbildningssystemet och arbetsmarknaden med fokus på vidareutbildning och livslångt lärande. Programmet behöver därför stödja projekt där aktörerna i ÖKS kan identifiera och ta bort gränshinder, skapa bättre förutsättningar för arbetspendling och samarbeten inom utbildningsområdet samt skapa kritisk massa för att gemensamt locka företag, talanger och investeringar som sammantaget skapar ökad konkurrenskraft och produktivitet. Insatserna inom det specifika målet domineras av olika typer av samverkansprojekt. Förväntade effekter av efterfrågade insatser och huvudsaklig målgrupp gör att bidrag är lämpligaste stödformen.</p>

2. Prioriteringar

Referens: artikel 17.3 d och e

2.1. Prioritering: 1 - Innovativ region för smart och hållbar ekonomisk omvandling

Referens: artikel 17.3 d

2.1.1. Specifikt mål: RSO1.1. Utveckla och förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik

Referens: artikel 17.3 e

Det specifika målet ska främja innovationer med fokus på ÖKS-områdets gemensamma smarta specialiseringsområden. Insatser gäller bland annat gränsregionala samarbeten kring innovationsstödsystem och infrastruktur, värdekedjor, företag och tillämpad forskning med koppling till näringslivet.

2.1.1.1 Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier

Referens: artikel 17.3 e i, artikel 17.9 c ii

Syfte, utmaningar och styrkor i ett gränsregionalt perspektiv

Insatser inom det specifika målet syftar till att främja innovation för smart och hållbar ekonomisk omvandling och stärka den globala konkurrenskraften inom ÖKS.

Aktörerna behöver samarbeta i breda konstellationer för att förbättra innovations- och forskningskapaciteten. Detta för att driva på den gröna och hållbara ekonomiska omvandlingen, möta samhällsutmaningar och bidra till att nå FN:s globala mål.

Corona-pandemin har lett till kraftigt bromsad global tillväxt, nedläggningar i vissa branscher och samtidigt stort tryck och belastning i andra, särskilt inom sjukvården. Samtidigt har pandemin öppnat upp för nya möjligheter som programmet bör bygga vidare på och dra lärdom av. Digitaliseringen i samhället har påskyndats och verksamheter har tvingats att ingå i nya samarbeten och testa innovativa arbetsätt och metoder. Offentlig sektor kan främja, utveckla och implementera innovation även utanför de etablerade innovationsmiljöerna.

Inom grön omställning finns flera gränsregionala utmaningar kopplade till innovation, bland annat behov av:

- Snabbare uppskalning av innovationer inom hållbar utveckling
- Stärka och bygga upp stödsystemen för innovation och utveckling i ÖKS
- Tillämpad forskning och innovationsutveckling
- Öka små och medelstoras företags konkurrenskraft

Life Science är en tvärvetenskaplig forskningsgren som bland annat omfattar hälso- och sjukvård, medicinteknik, bioteknik och läkemedel men även livsmedel. Ur ett ÖKS-perspektiv är Life Science ofta synonymt med välfärdsteknologi eller hälso- och sjukvård men det kan även beröra livsmedelssektorn, jordbrukssektorn med flera. Det finns stora utmaningar inom hälso- och sjukvårdssektorn i och utanför ÖKS-området vilka även kan påverka konkurrenskraften inom Life Science-området i stort.

Exempel:

- Brist på samarbete mellan näringslivet, akademi och hälso- och sjukvården inom och mellan regionerna.
- Brist på incitament/struktur/utrymme för tillämpad forskning, innovation och utveckling.
- Behov att bygga upp hälso- och sjukvårdens förmåga till omställning genom att skapa, testa och implementera innovationer för att bemöta utmaningarna sektorn står inför, till exempel genom utveckling av digital teknik, nya läkemedel och andra behandlingar samt system- och verksamhetsinnovation för en mer hållbar och motståndskraftig vård.
- Begränsade testmiljöer för medicinteknik, välfärdsteknik och innovation inom hälso och sjukvård.

För att lösa dessa utmaningar krävs innovativa processer, teknik och samarbetsformer inom ÖKS-området och globalt.

Projekt-/Insatstyper

Projekt måste ha ett tydligt gränsregionalt mervärde och en stark koppling till gemensamma smarta specialiseringsområden (S3), där Grön omställning och Hälsa/Life Science är särskilt framträdande i regionernas strategiska dokument. Programmet kan också finansiera insatser inom andra gemensamma S3-områden, samt projekt som syftar till att skapa synergier i skärningspunkter mellan smarta specialiseringar och sektorer.

Smart specialisering syftar till att prioritera vissa teknologier och sektorer i en region och att identifiera områden för innovations□ och policyåtgärder för framtida konkurrenskraft. Kraftsamlingen bakom ett styrkeområde förutsätter nära samverkan mellan olika aktörer inom en region och mellan olika nivåer i samhället.

Exempel på projekttyper:

Samarbete och erfarenhetsutbyte mellan verksamheter i offentlig och privat sektor i syfte att utveckla lösningar på gemensamma utmaningar

Stöd till små- och medelstora företag, såsom

- Stöd till start-ups och scale-ups i att utveckla och skala upp innovationer
- Etablering av testbäddar och pilotprojekt kring öppen innovation
- Gemensamma investment promotionkampanjer
- Internationell match-making mellan små- och medelstora företag, start-ups etc
- Rådgivningskoncept för företag som vill expandera på nya marknader

Effektivisering av stödsystemet, såsom

- Projekt som identifierar gemensamma innovationsutmaningar och möjligheter inom gemensamma S3-områden
- Gränsöverskridande innovationsnätverk
- Gemensamma satsningar för att locka och behålla kapital, investeringar och etableringar till ÖKS-området
- Etablering och/eller sammankoppling av gränsregional forskningsinfrastruktur och testbäddar i ÖKS-geografen i både pilotform och verklig miljö (test, demo, pilot)

Tillämpad forskning, såsom

- Offentlig-privat transnationell tillämpad forskning inom gemensamma S3-områden med koppling till företagets och den offentliga sektorns behov.

Digitalisering är en så kallad ”enabler” som bidrar till att öka företagets konkurrenskraft, effektivisera offentliga verksamheter och skapa lösningar för ett fossiloberoende samhälle. Digitalisering bör därför ses som ett tvärgående verktyg för hela programmet. Den välutvecklade Tech-sektorn i ÖKS är en viktig nyckelaktör för digitaliseringen.

Innovationsprojekt måste ha en koppling till företagets och den offentliga sektorns behov av tillämpad forskning, helst i ett balanserat samarbete mellan FoU-miljö, näringsliv och offentlig sektor.

Effekter

På kort sikt:

- Fler tester och demoprojekt över gränsen
- Fler gränsregionala forskningssamarbeten/resultat

På medellång sikt:

- Fler och nya användare av forskningsinfrastrukturer/testbäddar

På lång sikt:

- Hållbara innovationer som bidrar till stärkt konkurrenskraft, grön omställning och ett motståndskraftigt samhälle

- Nya värde- och kunskapskedjor

- God översyn och nyttjande av regionens S3-områden

- Gemensamma modeller för innovativ/grön upphandling

- Ökad kommersialisering av forskning och innovationer

Hållbarhet/Horisontella kriterier

Innovationsklimatet kan främjas av mångfald (exempelvis kön, härkomst, ålder och funktionsnivå) genom utvidgade referensramar i verksamheter och projekt. Detta kan ge ökade möjligheter att nå nya marknader, förbättra marknadspositioner, bredda rekryteringsbasen och öka kreativiteten inom gemensamma S3-områden.

Bidrag till makrostrategier

Insatserna inom specifikt mål 1:1 har en tydlig koppling till de *makrostrategier och analyser* som ÖKS-programmet relaterar till i avsnitt 1.2. Det gäller särskilt *Östersjöstrategin* och *Cross-Border Cooperation in the BSA* som betonar att gränsregionala innovationssystem behöver utvecklas och samarbetet förankras i gemensamma S3-områden som hälsa, energi och miljölösningar. *North Sea Region 2030 Strategy* och *OECD Megaregion Western Scandinavia* är exempel på andra strategier som betonar detta perspektiv.

Insatserna kopplar till *Östersjöstrategins Action Plan 2021*, i synnerhet *PA Innovation* Action 1-3: Challenge-driven innovation, Digital innovation and transformation, Co-creative innovation.

Insatserna ska främja *En ny era för det europeiska forskningsområdet*, särskilt prioriteringen *Ökad tillgång till spetskompetens inom forskning och innovation i hela unionen* och åtgärd 15: *Bygga upp regionala och nationella FoI-ekosystem för att förbättra den regionala/nationella spetskompetensen och konkurrenskraften*. Detta till exempel genom projekt som syftar till att göra de regionala innovationsstödsystemen mer effektiva eller som främjar samarbete inom gemensamma S3-områden.

Insatserna bedöms vara helt i överensstämmelse med *Do No Significant Harm-principen*, eftersom de inte förväntas ha någon betydande negativ miljömässig inverkan utifrån deras innehåll och karaktär.

Insatserna kan stärka *New European Bauhaus-initiativet* i form av innovationer som tar utgångspunkt i nytänkande, grön omställning, design av framtida livsstilar etc.

2.1.1.1b. Fastställandet av en enda stödmottagare eller en begränsad förteckning över stödmottagare och förfarandet för beviljande av stöd

Referens: artikel 17.9 c i

--

2.1.1.2. Indikatorer

Referens: artikel 17.3 e ii, artikel 17.9 c iii

Tabell 2 – Outputindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Mätenhet	Delmål (2024)	Mål (2029)
1	RSO1.1	RCO02	Företag som får bidrag	företag	0	12
1	RSO1.1	RCO04	Företag som får icke-finansiellt stöd	företag	0	380
1	RSO1.1	RCO10	Företag som samarbetar med forskningsorganisationer	företag	0	23
1	RSO1.1	RCO87	Organisationer som samarbetar över gränserna	organisationer	2	131
1	RSO1.1	RCO01	Företag som får stöd (varav mikroföretag, små företag, medelstora företag, stora företag)	företag	0	392
1	RSO1.1	RCO83	Gemensamt utarbetade strategier och handlingsplaner	strategi/handlingsplan	0	4

Tabell 3 – Resultatindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Mätenhet	Referensscenario	Referensår	Mål (2029)	Datakälla	Kommentarer
1	RSO1.1	PSI01	Utveckling och implementering av produkter, processer och lösningar	Produkter, processer och lösningar	0,00		201,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem	
1	RSO1.1	PSI02	Användare av miljöer och stödstruktur för forskning och innovation	Användare	0,00		417,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem.	
1	RSO1.1	RCR03	Små och medelstora företag (SMF) som inför produkt- eller processinnovationer	företag	0,00	2021	190,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem	
1	RSO1.1	RCR79	Gemensamma strategier och handlingsplaner som anammats av organisationer	gemensam strategi/handlingsplan	0,00	2021	4,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem.	

2.1.1.3. Huvudsakliga målgrupper

Referens: artikel 17.3 e iii och 17.9 c iv

Nyckelaktörer och målgrupp för framtida projekt är bland annat:

Stödmottagare:

- Klusterorganisationer
- Patientföreningar
- Inkubatorer
- Tech-transfer offices/Grants and Innovation offices
- Investerare (offentliga och privata)
- Universitet/Högskolor
- Nationella forsknings- och innovationsråd
- Forskningsinfrastruktur
- Företag
- Sjukhus
- Regioner och kommuner
- Privata och offentliga forskningsinstitut- Science parks
- Regionala och kommunala innovationskontor/-bolag
- Nationella och regionala marknadsföringsorganisationer
- Investment och export promotion kontor
- Fack- och arbetsgivarförbund
- Forskarparker
- Ideella aktörer

Detta inkluderar aktörer inom Grön omställning och Hälsa/Life Science, men även inom andra gemensamma smarta specialiseringsområden såsom tech-, möbel- och textilindustrin, maritima sektorn och livsmedelssektorn etc.

Slutliga mottagare:

- Samhället och invånarna i ÖKS-området

- Näringslivet i ÖKS-området
- Sjukvårds- och hälsosektorn i ÖKS-området
- Regioner, kommuner, universitet och innovationssystem i ÖKS-området

2.1.1.4. Uppgift om de specifika målterritorierna, inbegripet planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg

Referens: artikel 17.3 e iv

Insatserna riktar sig till hela ÖKS-geografin

2.1.1.5. Planerad användning av finansieringsinstrument

Referens: artikel 17.3 e v

Det är ej aktuellt att använda finansieringsinstrument. Bidrag bedöms vara lämpligaste form av stöd givet de samarbeten, insatstyper, målgrupper och effekter som förväntas. Inga intäktsgenererande eller produktiva investeringar är planerade.

2.1.1.6. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention

Referens: artikel 17.3 e vi, artikel 17.9 c v

Tabell 4 – Dimension 1 – interventionsområde

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
1	RSO1.1	Eruf	012. Forskning och innovation i offentliga forskningscentrum, högre utbildning och kompetenscentrum, inbegripet nätverkande (industriell forskning, experimentell utveckling, genomförbarhetsstudier)	5 282 243,00
1	RSO1.1	Eruf	021. Affärsutveckling och internationalisering för små och medelstora företag, inbegripet produktiva investeringar	5 282 243,00
1	RSO1.1	Eruf	029. Forsknings- och innovationsprocesser, tekniköverföring och samarbete mellan företag, forskningscentrum och universitet med inriktning på en koldioxid snål ekonomi, klimatreiliens och klimatanpassning	5 282 243,00
1	RSO1.1	Eruf	010. Forskning och innovation i små och medelstora företag, inbegripet nätverkande	5 282 243,00
1	RSO1.1	Eruf	027. Innovationsprocesser i små och medelstora företag (processer, organisation, marknadsföring, gemensamt skapande, användar- och efterfrågestyrd innovation)	5 282 243,00
1	RSO1.1	Eruf	028. Tekniköverföring och samarbete mellan företag, forskningscentrum och sektorn för högre utbildning	5 282 243,00
1	RSO1.1	Eruf	030. Forsknings- och innovationsprocesser, tekniköverföring och samarbete mellan företag med inriktning på en cirkulär ekonomi	5 282 243,00

Table 5 – Dimension 2 – finansieringsform

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
1	RSO1.1	Eruf	01. Bevilja	36 975 701,00

Tabell 6 – Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
1	RSO1.1	Eruf	33. Andra strategier – Ingen territoriell målinriktning	36 975 701,00

2.1.1. Specifikt mål: RSO1.4. Utveckla färdigheter för smart specialisering, industriomställning och entreprenörskap

Referens: artikel 17.3 e

Det specifika målet ska främja gränsregionala satsningar på spetskompetens och entreprenörskap inom gemensamma smarta specialiseringsområden med fokus på kompetensutveckling och utbildning hos aktörer i innovationssystemet.

2.1.1.1 Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier

Referens: artikel 17.3 e i, artikel 17.9 c ii

Syfte, utmaningar och styrkor i ett gränsregionalt perspektiv

För att utveckla ett starkt och hållbart innovationsstödande system i och mellan regionerna behövs gränsöverskridande satsningar på utveckling av spetskompetens och entreprenörskap kopplat till de gemensamma smarta specialiseringsområdena. Det specifika målet syftar därför till att stärka kompetenser hos aktörerna i de regionala innovationssystemen vad gäller smart specialisering och de gemensamma smarta specialiseringsområdena i ÖKS.

Detta möjliggörs genom att:

- Skapa nya samarbeten mellan offentlig sektor, näringsliv och yrkesutbildningsaktörer, universitet/högskolor samt andra relevanta aktörer i innovationssystemet (till exempel ideella sektorn) med fokus på kompetensutveckling och utbildning inom smart specialisering.
- Gemensamma satsningar på uppdragsutbildningar för SMEs inom smarta specialiseringsområden för att möta gemensamma utmaningar.
- Stärka entreprenörskapet hos forskare och tillhandahålla utbildning och guidning i marknadsföring, affärsplaner etc för att fler forskningsresultat ska omsättas till innovationer som når den nationella, europeiska och förhoppningsvis den globala marknaden.

Projekt-/Insatstyper

Projekt måste ha ett tydligt gränsregionalt mervärde och en stark koppling till gemensamma smarta specialiseringsområden (S3), där Grön omställning och Hälsa/Life Science är särskilt framträdande i regionernas strategiska dokument. Programmet kan också finansiera insatser inom andra gemensamma S3-områden, samt projekt som syftar till att skapa synergier i skärningspunkter mellan S3-områden och sektorer.

Exempel på projekttyper:

- Skapa strukturerade mötesplatser mellan offentliga/privata sektorn, akademien och yrkesutbildningsaktörer med fokus på kompetensutveckling och utbildning inom smart specialisering.
- Pilotprojekt för att stärka offentliga aktörernas kunskap och kompetens för att kunna köpa in rätt teknik.
- Insatser för att utveckla kunskap och kompetenser för en hållbar omställning hos aktörer med koppling till de smarta specialiseringsområden.
- Implementera åtgärder för att stärka regionernas förmåga att utforma, implementera och mäta resultaten av smarta specialiseringsstrategier.
- Samarbetsprojekt som kan leda till praktik och utbyten av studenter/doktorander tvärs över gränserna och sektorerna.

Insatserna under 1:4 kommer att fokusera på utveckling av spetskompetens hos företag/organisationer och kompetensutveckling och utbildning inom smartspecialisering hos aktörer i innovationssystemet.

Effekter

På kort sikt

- Gränsöverskridande samarbete inom utbildning och kompetensförsörjning kopplat till smart specialisering.
- Gemensamma utbildnings- och praktikprogram för forskare.

På medellång- och lång sikt

- Bättre kunskap om smart specialisering och innovation inom offentlig sektor i ÖKS.
- Förhöjd spetskompetens inom gemensamma smarta specialiseringsområden inom offentlig sektor och akademien

Hållbarhet/Horisontella kriterier

Insatserna har stora möjligheter att bidra till ett tillgängligt och inkluderande innovationssystem för alla och att fler grupper kommer in på arbetsmarknaden eller startar företag samt att branschstrukturen och innovationssystemet bättre speglar och drar nytta av den mångfald som finns i regionen.

Bidrag till makrostrategier

Insatserna inom specifikt mål 1:4 har en tydlig koppling till de **makrostrategier och analyser** som ÖKS-programmet relaterar till i avsnitt 1.2. Det gäller bland annat **Östersjöstrategin** och **Cross-Border Cooperation in the BSA, OECD Megaregion WesternScandinavia** och **State of the Nordic Region 2020** där behov av innovationer och omställning betonas.

Insatserna kopplar till **Östersjöstrategins Action Plan 2021**, i synnerhet **PA Innovation** Action 1-3: Challenge-driven innovation, Digital innovation and transformation, Co-creative innovation men även **PA Education** Action 2: International excellence and wider participation in science and research.

Insatserna ska främja **En ny era för det europeiska forskningsområdet**, särskilt prioriteringen **Ökad tillgång till spetskompetens inom forskning och innovation i hela unionen** och åtgärd 15: **Bygga upp regionala och nationella FoU-ekosystem för att förbättra den regionala/nationella spetskompetensen och konkurrenskraften**. Detta till exempel genom projekt som syftar till att utveckla kunskap och kompetenser för en hållbar omställning hos aktörer med koppling till gemensamma S3-områden.

Insatserna bedöms vara helt i överensstämmelse med **Do No Significant Harm-principen**, eftersom de inte förväntas ha någon betydande negativ miljömässig inverkan utifrån deras innehåll och karaktär.

2.1.1.1b. Fastställandet av en enda stödmottagare eller en begränsad förteckning över stödmottagare och förfarandet för beviljande av stöd

Referens: artikel 17.9 c i

--

2.1.1.2. Indikatorer

Referens: artikel 17.3 e ii, artikel 17.9 c iii

Tabell 2 – Outputindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Mätenhet	Delmål (2024)	Mål (2029)
1	RSO1.4	RCO02	Företag som får bidrag	företag	0	12
1	RSO1.4	RCO04	Företag som får icke-finansiellt stöd	företag	0	95
1	RSO1.4	RCO87	Organisationer som samarbetar över gränserna	organisationer	2	33
1	RSO1.4	RCO01	Företag som får stöd (varav mikroföretag, små företag, medelstora företag, stora företag)	företag	0	107
1	RSO1.4	RCO83	Gemensamt utarbetade strategier och handlingsplaner	strategi/handlingsplan	0	2

Tabell 3 – Resultatindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Mätenhet	Referensscenario	Referensår	Mål (2029)	Datakälla	Kommentarer
1	RSO1.4	PSI01	Utveckling och implementering av produkter, processer och lösningar	Produkter, processer och lösningar	0,00		50,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem	
1	RSO1.4	RCR03	Små och medelstora företag (SMF) som inför produkt- eller processinnovationer	företag	0,00	2021	48,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem.	
1	RSO1.4	PSI02	Användare av miljöer och stödstruktur för forskning och innovation	Användare	0,00	0	104,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem.	
1	RSO1.4	PSI03	Antal anställda som har deltagit i kompetensutveckling kopplat till smart specialisering	Anställda	0,00	0	255,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem.	
1	RSO1.4	RCR79	Gemensamma strategier och handlingsplaner som anammats av organisationer	gemensam strategi/handlingsplan	0,00	2021	2,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem.	

2.1.1.3. Huvudsakliga målgrupper

Referens: artikel 17.3 e iii och 17.9 c iv

Nyckelaktörer och målgrupp för framtida projekt är bland annat:

Stödmottagare:

- Klusterorganisationer
- Inkubatorer
- Investerare (offentliga och privata)
- Universitet/högskolor
- Nationella forsknings-, innovations- och utbildningsråd
- Yrkesutbildningsinstanser
- Forskningsinfrastruktur
- Företag
- Sjukhus
- Regioner och kommuner
- Privata och offentliga forskningsinstitut
- Forskarparker

Detta inkluderar aktörer inom Grön omställning och Hälsa/Life Science, men även inom andra gemensamma smarta specialiseringsområden såsom tech-, möbel- och textilindustrin, maritima sektorn och livsmedelssektorn etc.

Slutliga mottagare:

- Samhället och invånarna i ÖKS-området
- Hälso- och sjukvården, regioner och kommuner i ÖKS-området
- Arbetstagare, elever och studenter i ÖKS-området
- Näringslivet i ÖKS-området

2.1.1.4. Uppgift om de specifika målterritorierna, inbegripet planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg

Referens: artikel 17.3 e iv

Insatserna riktar sig till hela ÖKS-geografin

2.1.1.5. Planerad användning av finansieringsinstrument

Referens: artikel 17.3 e v

Det är ej aktuellt att använda finansieringsinstrument. Mot bakgrund av huvudsaklig målgrupp, förväntade effekter, att planerade insatser främst är inriktade på samverkan och att inga intäktsgenererande projekt planeras, bedöms bidrag vara den mest lämpliga formen av stöd.

2.1.1.6. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention

Referens: artikel 17.3 e vi, artikel 17.9 c v

Tabell 4 – Dimension 1 – interventionsområde

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
1	RSO1.4	Eruf	023. Utveckling av färdigheter för smart specialisering, industriell omvandling, entreprenörskap och företags anpassningsförmåga	9 243 926,00

Table 5 – Dimension 2 – finansieringsform

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
1	RSO1.4	Eruf	01. Bevilja	9 243 926,00

Tabell 6 – Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
1	RSO1.4	Eruf	33. Andra strategier – Ingen territoriell målinriktning	9 243 926,00

2.1. Prioritering: 2 - Hållbar, cirkulär och klimatsmart region

Referens: artikel 17.3 d

2.1.1. Specifikt mål: RSO2.2. Främja förnybar energi i enlighet med direktiv (EU) 2018/2001[1] om förnybar energi, inbegripet de hållbarhetskriterier som anges där

Referens: artikel 17.3 e

Det specifika målet ska främja användningen av förnybar energi i ÖKS-området, med tillhörande energieffektiviseringsförbättringar och smarta energisystem, via kunskapsutbyte, tester, och demonstrationsprojekt etc i ett gränsregionalt samarbete.

2.1.1.1 Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier

Referens: artikel 17.3 e i, artikel 17.9 c ii

Syfte, utmaningar och styrkor i ett gränsregionalt perspektiv

Syftet med det specifika målet är att bidra till att förnybara energikällor i ÖKS-området når sin fulla potential och att främja gränsregionalt mervärde och samarbete mellan länderna för att gemensamt använda förnybara energikällor. Detta genom att öka kunskapen och stödja samverkansprojekt för att förbättra testmöjligheter över gränserna och för att öka integrationsmöjligheter mellan olika förnybara energikällor etc.

Målet är att öka tillförsel, produktion, smart distribution och lagring av förnybar energi och att minska energiförbrukningen. Inom det specifika målet kommer det att tas ett helhetsgrepp och inte bara stödja främjandet av förnybar energi men även tillhörande energieffektivitetsförbättringar och smarta energisystem med fokus på främjandet av förnybar energi.

Förnybar energi, förbättringar av energieffektiviteten och smarta energisystem är ömsesidigt stödjande och ömsesidigt beroende. Med ett helhetsperspektiv främjas både en grön omställning, skapande av nya jobb och en digitaliseringsprocess.

År 2030 måste kunskapen om omställningen från fossila bränslen till förnybar energi vara betydligt högre än i början av programperioden. Målet med insatserna är primärt att ställa om energiförbrukningen till förnybar energi och i kombination med detta reducera energiförbrukningen i offentliga byggnader, företag och hushåll samt att uppnå ett smartare energisystem. Genom att kombinera konverteringen med reducerad energiförbrukning och ett smart energisystem kan omställningen till 100 % förnybar energi lättare nås. Det specifika målet kommer att finansiera projekt som arbetar med olika förnybara källor från lagring till konsumtion samt projekt där smarta konsumenter/energiförbrukande enheter tar energi från nätet vid de tidpunkter då det finns störst kapacitet.

Det är även möjligt att finansiera projekt som arbetar med energisystem och effektivitetsförbättringar av alla energislag. Avsikten på kort eller lång sikt måste vara en övergång till förnybar energi. Det ska understrykas att utgångspunkten för att ta med smartare energisystem och energieffektivisering inte är att reducera utsläppen av växthusgaser men att reducera energiförbrukningen och därmed öka andelen förnybar energi av den totala energiförbrukningen.

Minskningen av koldioxid kan ske både genom ökad förnybar energi och energieffektivisering, och detta kan ske genom de nya möjligheterna för användning av koldioxid (kolavskiljningsutnyttjande), till exempel omvandling till väte för transportsektorn.

Projekt-/insatstyper

Exempel på projekttyper:

- Kunskapsutbyten om utveckling, planering och implementering av förnybara energianläggningar
- Genomförbarhetsstudier av förnybara energiresurser och anläggningar med förnybara energi
- Demonstrationsprojekt och pilotimplementering av förnybara energiresurser, energianläggningar med förnybar energi och metoder för bättre utnyttjande av förnybara energiresurser
- Test av nya lösningar för användning och lagring av förnybara energiresurser
- Living labs (över gränser) som fokuserar på förnybara energiresurser, energieffektivisering och smarta energisystem
- Vindkraft till havs, vågkraft och andra förnybara energikällor till havs: genom test/demo hitta kostnadseffektiva lösningar för överföring och lagring av elproduktion till havs
- ”Power to X” (P2X) är en relevant teknik i ÖKS-sammanhang. Programmet kommer därför att stödja projekt som utvecklar demonstrationer som säkerställer att fluktuerande energinivåer utnyttjas för att framställa gröna bränslen såsom metanol, väte, ammoniak eller elektrobränslen. Detta för att öka andelen förnybar energi av den samlade energiförbrukningen.
- Insatser som stärker gränsöverskridande samarbete inom energifältet
- Uppskalning och utrullning av relevanta lösningar
- Åtgärder som främjar medvetenhet, påverkar beteende och stärker medborgarnas förmåga att bidra till energiomställningen (empowerment)

Framtida projekt ska främja ökad användning av förnybar energi i ÖKS-området till exempel genom flexibel användning av el. Detta kan till exempel omfatta tillförsel, produktion, smart distribution och lagring av förnybar energi och genom att minska energiförbrukningen.

Förnybar energi är bara en del av lösningen. Ett intensivt arbete måste göras vad gäller energieffektivitet och smarta energisystem för att stödja omvandlingen från fossila till förnybara energikällor. Detta kräver ett holistiskt förhållningssätt och arbete. Det specifika målet kommer därför även att stödja arbetet med energieffektivitet och smarta energisystem om kärnan i insatser och projekt är förnybar energi.

Effekter

På kort sikt:

- Hållbara lösningar som främjar övergången till förnybar energi.
- Tester, demo-projekt och piloter över landsgränserna

På medellång sikt:

- Projektresultaten kan påverka de politiska besluten på lokal, regional och nationell energipolitik och även ge input och bidra till EU:s och FN:s energipolitik.

- Gemensam planeringsstruktur för investeringar inom förnybar energi

På lång sikt:

- Ökad medvetenhet och engagemang kring energieffektivisering, minskad resursförbrukning och övergång till förnybar energi hos medborgarna, näringslivet och offentliga sektorn.

- Ökad användning av förnybar energi

Hållbarhet/Horisontella kriterier

Det finns en stark koppling till EU:s Green Deal och EU:s handlingsplan för ren energi, eftersom det specifika målet bland annat stödjer förstudier och demonstrationsprojekt för utveckling av nya tekniker, minskning av koldioxidutsläppen i elsektorn, energieffektivisering av byggnader och möjlig lagring av koldioxid. Att minska koldioxidutsläppen i elsektorn fokuserar på tre principer: ett energisystem baserat på förnybara energikällor, säkerställande av en ekonomiskt överkomlig energiförsörjning och en helt integrerad, sammankopplad och digitaliserad energimarknad i EU. Genom de identifierade utmaningarna och insatserna bidrar denna prioritering till alla tre principerna.

Bidrag till makrostrategier

Insatserna inom specifikt mål 2:2 har en tydlig koppling till de *makrostrategier och analyser* som ÖKS-programmet relaterar till i avsnitt 1.2. Det gäller särskilt *Green Deal och Strategin för havsbaserad förnybar energi*, men även *Östersjöstrategin, Cross-Border Cooperation in the BSA* och *North Sea Region 2030 Strategy* med flera, där klimatneutralitet och god miljö är viktiga strategier.

Insatserna kopplar till *Östersjöstrategins Action Plan 2021*, i synnerhet *PA Energy* Action 4: Increasing the share of renewable energy including marine renewable energy, men även Action 1: Streamlining efforts on energy efficiency in the region by deepening regional cooperation.

Insatserna bedöms vara helt i överensstämmelse med *Do No Significant Harm-principen*, eftersom de inte förväntas ha någon betydande negativ miljömässig inverkan utifrån deras innehåll och karaktär.

2.1.1.1b. Fastställandet av en enda stödmottagare eller en begränsad förteckning över stödmottagare och förfarandet för beviljande av stöd

Referens: artikel 17.9 c i

--

2.1.1.2. Indikatorer

Referens: artikel 17.3 e ii, artikel 17.9 c iii

Tabell 2 – Outputindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Mätenhet	Delmål (2024)	Mål (2029)
2	RSO2.2	RCO87	Organisationer som samarbetar över gränserna	organisationer	2	49
2	RSO2.2	RCO04	Företag som får icke-finansiellt stöd	företag	0	134
2	RSO2.2	RCO02	Företag som får bidrag	företag	0	11
2	RSO2.2	RCO01	Företag som får stöd (varav mikroföretag, små företag, medelstora företag, stora företag)	företag	0	145
2	RSO2.2	RCO83	Gemensamt utarbetade strategier och handlingsplaner	strategi/handlingsplan	0	4

Tabell 3 – Resultatindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Mätenhet	Referensscenario	Referensår	Mål (2029)	Datakälla	Kommentarer
2	RSO2.2	PSI04	Utveckling och implementering av produkter, processer och lösningar för att reducera utsläpp av växthusgas	Produkter, processer och lösningar	0,00	0	73,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem.	
2	RSO2.2	RCR79	Gemensamma strategier och handlingsplaner som anammats av organisationer	gemensam strategi/handlingsplan	0,00	2021	3,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem.	

2.1.1.3. Huvudsakliga målgrupper

Referens: artikel 17.3 e iii och 17.9 c iv

Nyckelaktörer och målgrupp för framtida projekt är bland annat:

Stödmottagare:

- Offentliga aktörer (kommuner/regioner)
- Forskningsorganisationer
- Företag inom energisektorn och teknisk försörjning (*forsyningsvirksomheder*)
- Ideella sektorn (NGOs)
- Branschorganisationer och liknande företagsorganisationer
- Industri- och symbiosparker
- Transportföretag
- Hamnar
- Flygplatser och terminaler

Slutliga mottagare:

- Samhället och invånarna i ÖKS-området
- CIVILSAMHÄLLET
- Näringslivet
- Regioner och kommuner

2.1.1.4. Uppgift om de specifika målterritorierna, inbegripet planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg

Referens: artikel 17.3 e iv

Insatserna riktar sig till hela ÖKS-geografin

2.1.1.5. Planerad användning av finansieringsinstrument

Referens: artikel 17.3 e v

Det är ej aktuellt att använda finansieringsinstrument. Programmet kommer ge stöd genom bidrag eftersom det bedöms som lämpligaste stödformen för den typ av projekt, effekter och projektaktörer som förväntas inom det specifika målet.

2.1.1.6. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention

Referens: artikel 17.3 e vi, artikel 17.9 c v

Tabell 4 – Dimension 1 – interventionsområde

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
2	RSO2.2	Eruf	046. Stöd till enheter som tillhandahåller tjänster som bidrar till en koldioxidsnål ekonomi och till klimatreiliens, inbegripet åtgärder för ökad medvetenhet	1 540 654,00
2	RSO2.2	Eruf	047. Förnybar energi: vindenergi	1 540 654,00
2	RSO2.2	Eruf	048. Förnybar energi: solenergi	1 540 654,00
2	RSO2.2	Eruf	049. Förnybar energi: biomassa	1 540 654,00
2	RSO2.2	Eruf	051. Förnybar energi: havsenergi	1 540 654,00
2	RSO2.2	Eruf	052. Annan förnybar energi (inbegripet geotermisk energi)	1 540 655,00
2	RSO2.2	Eruf	038. Energieffektivitet och demonstrationsprojekt i små och medelstora företag samt stödåtgärder	1 540 654,00
2	RSO2.2	Eruf	044. Upprustning av eller åtgärder för offentlig infrastruktur för ökad energieffektivitet, demonstrationsprojekt och stödåtgärder	1 540 654,00
2	RSO2.2	Eruf	053. Smarta energisystem (inbegripet smarta nät och IKT-system) och relaterad lagring	1 540 655,00

Table 5 – Dimension 2 – finansieringsform

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
2	RSO2.2	Eruf	01. Bevilja	13 865 888,00

Tabell 6 – Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
2	RSO2.2	Eruf	33. Andra strategier – Ingen territoriell målinriktning	13 865 888,00

2.1.1. Specifikt mål: RSO2.4. Främja klimatanpassning, förebyggande av katastrofrisker och motståndskraft, med beaktande av ekosystembaserade tillvägagångssätt

Referens: artikel 17.3 e

Det specifika målet ska främja insatser för att möta de klimatutmaningar ÖKS-området står inför. Detta genom gränsregionalt kunskapsutbyte, utveckling av nya metoder, pilotprojekt och testning av nya tekniker etc. för att i ett helhetsperspektiv bidra till klimatanpassning och riskreducering.

2.1.1.1 Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier

Referens: artikel 17.3 e i, artikel 17.9 c ii

Syfte, utmaningar och styrkor i ett gränsregionalt perspektiv

Det specifika målet syftar till att skapa helhetslösningar som är överbyggande mellan olika ekosystem och skapar gränsregionalt mervärde och synergier för att lösa de klimatutmaningar som ÖKS-området står inför. När det är möjligt bör naturbaserade lösningar användas framför hård eller grå infrastruktur. Detta omfattar bland annat översvämningsslätter, återställande av ekosystem, beskogning, naturliga vattenhållningsåtgärder och andra insatser för grön eller blå infrastruktur med direkt nytta för anpassning till klimatförändringar och riskförebyggande åtgärder. Det handlar bland annat om:

- ökande regnmängder
- stigande havsnivå
- fler stormfloder
- stigande grundvatten
- stigande vattennivåer i vattendrag
- långa torkperioder med risk för bränder
- laviner
- ökat antal stormar
- ökade våghöjder
- snö- och jordskred

Helhetslösningar utvecklas i samverkan för att lösa flera utmaningar tillsammans.

ÖKS-området har:

- mycket kunskap inom klimatanpassning och riskreducering, särskilt inom vattenområdet
- många olika erfarenheter inom klimatområdet
- behov av att genomföra pilotprojekt i full skala

- behov av ”showcases” som visar att det finns verksamma metoder för klimatanpassning

Med utgångspunkt i kunskap, erfarenhet och behov ska ÖKS-området fram till 2030 ha skapat holistiska och hållbara lösningar på utmaningar kopplade till extrema vattennivåer. Lösningarna ska skapa mervärde för medborgare, företag, kommuner och regioner. Lösningarna ska bidra till att skapa klimattåliga regioner och kunna användas som inspiration av andra regioner/kommuner inom och utanför programområdet.

Det specifika målet bidrar till gränsregionalt mervärde genom att:

- Stärka infrastruktur, naturvärden och biologisk mångfald
- Öka befolkningens hälsa genom att göra vattenområden och gröna områden till rekreationsområden
- Skydda dricksvattenresurser genom att hantera extremt regn (för lite eller för mycket vatten) för användning inom andra områden
- Öka samarbete och kommunikation i samband med klimatkatastrofer på land och till sjöss samt att dra nytta av och koppla insatsen till EU-kommissionens meddelande om att utveckla en hållbar blå ekonomi i EU.

Förutom utbyte av erfarenheter och gemensamma aktiviteter bidrar det specifika målet till ökad kunskap och lärande genom kunskapsutbyte mellan aktörerna över landsgränserna och genom att utmana det rådande kunskapsläget och bygga vidare med nya insikter och erfarenheter. Detta bland annat genom gemensamma pilot- och demonstrationsprojekt.

Projekt-/Insatstyper

Exempel på projekttyper:

- Kartläggning av behov och status för klimatanpassning
- Utveckling och testning av metoder och standarder
- Lösningar för klimatanpassad fysisk planering, t.ex. när det gäller lokalisering av bostäder, industri, transport och energiinfrastruktur i förhållande till riskområden
- Pilotimplementeringar av experiment med modifierade vattensystem för att förhindra omfattande skador och katastrofer
- Utveckling av samarbetsnätverk
- Policyrekommendationer
- Gränsöverskridande lösningar på klimatutmaningar

Effekter

På kort sikt:

- Utveckling av robusta lösningar för att hantera extrem nederbörd och klimatförändringar i utsatta naturområden

- Ökad kunskap och medvetenhet om klimatanpassningar

På medellång sikt:

- Begränsade kostnader från skador till följd av ökade vattenvolymer och/eller torka

- Mer strategisk stads- och landsbygdsplanering, där förändrade nederbördsnivåer och stigande vattennivåer är viktiga faktorer i planeringen

- Skapande av rekreationsområden och attraktiva miljöer i både stad och landsbygd till gagn för medborgarna och den biologiska mångfalden

På lång sikt:

- Implementering och positiva effekter av robusta lösningar

- Ett mer klimattåligt och klimatanpassat samhälle

Hållbarhet/Horisontella kriterier

Det finns en stark koppling till EU:s Green Deal och EU:s handlingsplan för ren energi, eftersom det specifika målet stödjer utveckling av nya hållbara metoder för klimatanpassning, som samtidigt skapar mervärden för vattenhantering och ger möjligheter för ”close-2-market” teknologier och metoder.

Bidrag till makrostrategier

Insatserna inom specifikt mål 2:4 har en tydlig koppling till de *makrostrategier och analyser* som ÖKS-programmet relaterar till i avsnitt 1.2. Det gäller särskilt *Green Deal, Hållbar blå ekonomi, Cross-Border Cooperation in the BSA*, och *Östersjöstrategin*, som pekar på nödvändigheten att arbeta med klimatanpassning.

Insatserna kopplar till *Östersjöstrategins Action Plan 2021*, i synnerhet *PA Bio-economy* Action 1: Strengthen the role and importance of the bio-economy for achieving increased sustainability, productivity and adaption to climate change as well as resilience, including climate resilience in ecosystems.

Genom insatserna förväntas ÖKS-programmet medverka till *bevarad biologisk mångfald utifrån EU: s policies* (Recital 11 CPR).

Insatserna bedöms vara helt i överensstämmelse med *Do No Significant Harm-principen*, eftersom de inte förväntas ha någon betydande negativ miljömässig inverkan utifrån deras innehåll och karaktär.

Insatserna kan bli ett verktyg för *New European Bauhaus-initiativet*, här bland annat i form av att ta fram attraktiva lösningar på klimatutmaningarna och genom att skapa ökad livskvalitet.

2.1.1.1b. Fastställandet av en enda stödmottagare eller en begränsad förteckning över stödmottagare och förfarandet för beviljande av stöd

Referens: artikel 17.9 c i

--

2.1.1.2. Indikatorer

Referens: artikel 17.3 e ii, artikel 17.9 c iii

Tabell 2 – Outputindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Mätenhet	Delmål (2024)	Mål (2029)
2	RSO2.4	RCO83	Gemensamt utarbetade strategier och handlingsplaner	strategi/handlingsplan	0	4
2	RSO2.4	RCO87	Organisationer som samarbetar över gränserna	organisationer	2	57
2	RSO2.4	RCO02	Företag som får bidrag	företag	0	11
2	RSO2.4	RCO01	Företag som får stöd (varav mikroföretag, små företag, medelstora företag, stora företag)	företag	0	167
2	RSO2.4	RCO04	Företag som får icke-finansiellt stöd	företag	0	156

Tabell 3 – Resultatindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Mätenhet	Referensscenario	Referensår	Mål (2029)	Datakälla	Kommentarer
2	RSO2.4	PSI05	Utveckling och implementering av produkter, processer och lösningar för bättre klimatanpassning	Produkter, processer och lösningar	0,00	0	85,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem.	
2	RSO2.4	RCR79	Gemensamma strategier och handlingsplaner som anammats av organisationer	gemensam strategi/handlingsplan	0,00	2021	4,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem.	

2.1.1.3. Huvudsakliga målgrupper

Referens: artikel 17.3 e iii och 17.9 c iv

Nyckelaktörer och målgrupp för framtida projekt är bland annat:

Stödmottagare:

- Offentliga aktörer (kommuner/regioner), bland annat infrastrukturförvaltare (transport och energi) och planeringsmyndigheter
- Forskningsaktörer
- Företag, bland annat inom energi och teknisk försörjning (försyningsvirksomheter)
- Ideella sektorn (NGOs)
- Branschorganisationer och liknande företagsorganisationer

Slutliga mottagare:

- Samhället och invånarna i ÖKS-området
- medborgare som lever i särskilt utsatta miljöer för klimatförändringar (ex översvämningshotade områden, havshöjning)
- Regioner och kommuner

2.1.1.4. Uppgift om de specifika målterritorierna, inbegripet planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg

Referens: artikel 17.3 e iv

Insatserna riktar sig till hela ÖKS-geografin

2.1.1.5. Planerad användning av finansieringsinstrument

Referens: artikel 17.3 e v

Det är ej aktuellt att använda finansieringsinstrument. Planerade aktiviteter är främst inriktade på olika typer av samverkan, inte på intäktsgenererande eller produktiva investeringar. Mot bakgrund av målgrupper, aktörer och förutsedda effekter bedöms bidrag vara den lämpligaste stödformen.

2.1.1.6. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention

Referens: artikel 17.3 e vi, artikel 17.9 c v

Tabell 4 – Dimension 1 – interventionsområde

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
2	RSO2.4	Eruf	046. Stöd till enheter som tillhandahåller tjänster som bidrar till en koldioxidsnål ekonomi och till klimatreiliens, inbegripet åtgärder för ökad medvetenhet	4 044 217,00
2	RSO2.4	Eruf	058. Åtgärder för anpassning till klimatförändringarna och förebyggande och hantering av klimatrelaterade risker: översvämningar och jordskred (inbegripet åtgärder för ökad medvetenhet, civilskydd, system för katastrofhantering, infrastrukturer och ekosystemansatser)	4 044 217,00
2	RSO2.4	Eruf	059. Åtgärder för anpassning till klimatförändringarna och förebyggande och hantering av klimatrelaterade risker: bränder (inbegripet åtgärder för ökad medvetenhet, civilskydd, system och infrastrukturer för katastrofhantering och ekosystemansatser)	4 044 217,00
2	RSO2.4	Eruf	060. Åtgärder för anpassning till klimatförändringarna och förebyggande och hantering av klimatrelaterade risker: annat, t.ex. stormar och torka (inbegripet åtgärder för ökad medvetenhet, civilskydd, system och infrastrukturer för katastrofhantering och ekosystemansatser)	4 044 218,00

Table 5 – Dimension 2 – finansieringsform

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
2	RSO2.4	Eruf	01. Bevilja	16 176 869,00

Tabell 6 – Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
2	RSO2.4	Eruf	33. Andra strategier – Ingen territoriell målinriktning	16 176 869,00

2.1.1. Specifikt mål: RSO2.6. Främja övergången till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi

Referens: artikel 17.3 e

Det specifika målet ska främja övergången till en cirkulär ekonomi i ÖKS-området. Genom gränsregionalt samarbete och kunskapsdelning ska bland annat cirkulära affärsmodeller, test- och pilotprojekt, samt kompetens- och medvetandehöjande åtgärder bidra till ett hållbart, cirkulärt samhälle.

2.1.1.1 Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier

Referens: artikel 17.3 e i, artikel 17.9 c ii

Syfte, utmaningar och styrkor i ett gränsregionalt perspektiv

Insatserna inom det specifika målet syftar till att bidra till att uppnå EU:s ambition om övergång till en cirkulär ekonomi genom att visa att det är möjligt att inom överskådlig framtid minska resursförbrukningen och avfall samt återanvända och återvinna mer. Genom gränsregionalt samarbete finns förutsättningar för stora mervärden för ÖKS-området.

Programmet har valt att använda det svenska miljödepartementets definition av cirkulär ekonomi:

”Cirkulär ekonomi är ett kretslopp av material, produkter och tjänster där vi gör mer med mindre. En smartare ekonomi. I en cirkulär ekonomi är livslängden på material och produkter längre. Mängden avfall och uttaget av råvaror är också mindre. Detta görs genom att återanvända, reparera, återvinna, uppgradera, hyra och dela. Samtidigt som allt görs på ett sätt som är giftfritt, resurssnålt, klimatsmart och som inte skadar människor, djur, natur, vatten eller luft. En cirkulär ekonomi skapar också möjligheter till tillväxt samt nya typer av jobb och företag i hela landet. I en cirkulär ekonomi har resurssnåla och giftfria företag konkurrensfördelar.” (Från värdekedja till värdecykel – så får Sverige en mer cirkulär ekonomi – Miljödepartementet)

I ÖKS-området finns flera kunskapsinstitutioner som arbetar med och forskar kring cirkulär ekonomi. Det finns också många regioner och kommuner som driver initiativ och idéer för att främja övergången till en cirkulär ekonomi. Det kan skapas ett stort gränsregionalt mervärde genom inspiration, kunskapsdelning och gemensam kritisk massa.

Hälso- och sjukvårdssektorn är en stor aktör med omfattande materialkonsumtion och med goda möjligheter att vara en pionjär i arbetet mot en cirkulär ekonomi. Det finns behov av att kartlägga materialförbrukningen för att synliggöra och prioritera olika flöden. Initiativ kan bland annat bestå av nya lösningar för innovationer, inköp och förändrade vårdprocesser samt att minska och ersätta material i t.ex. engångsprodukter och att öka återvinningen. Det faktum att fler offentliga aktörer går samman och ställer liknande krav kan vara en viktig del för att få marknaden att våga utveckla nya produkter.

Projekt-/Insatstyper

Exempel på projekttyper:

Utveckla det cirkulära innovationssystemet

- Kompetenshöjande insatser och utvecklingsarbete för att stimulera cirkulär innovation
- Insatser för att få företag att bli förändringsbenägna

Upprätta systemförändringar med cirkulära affärsmodeller i prioriterade branscher (t.ex. arkitektur, konstruktion, inredning, transport, plast, textilier, elektronik och bioekonomi)

- Utöka och synliggöra cirkulära system med nya affärsmöjligheter på branschnivå
- Experiment för att testa cirkulära lösningar
- Policyutveckling avseende ändrade instrument och riktlinjer

Stimulera cirkulär affärsutveckling

- Design och produktutveckling för cirkulär ekonomi
- Cirkulära affärsmodeller
- Underlätta kommersialiseringen av cirkulära innovationer
- Piloter som involverar konsumenter

Etablerade territoriella cirkulära ekonomiska partnerskap som utvecklar systemlösningar

- Offentliga företag som banbrytande organisationer
- Testprojekt av cirkulära lösningar
- Offentlig upphandling som ett verktyg för förändring. Medvetenhetshöjande och beteendeförändrande åtgärder mot offentliga aktörer (kommuner, regioner) i cirkulära affärsmodeller för inköp, underhåll, och kravställande vid upphandlingar (Circular Public Procurement)
- System som gör det lättare för medborgarna att hyra, låna och reparera

Effekter

På kort sikt:

- Utveckling och testning av cirkulära affärsmodeller
- Ökad kunskap och medvetenhet om cirkulär offentlig upphandling
- Utveckling av ”resource loops” i olika branscher
- Etablering av territoriella cirkulära ekonomiska partnerskap över gränserna

På medellång sikt:

- Implementering och etablering av ”resource loops”
- Utveckling av territoriella cirkulära ekonomiska partnerskap över gränserna

På lång sikt:

- Minskade avfallsmängder
- Minskad resursanvändning
- Utbredd cirkulär affärsutveckling

Hållbarhet/Horisontella kriterier

Det finns en stark koppling till EU:s Green Deal och EU:s handlingsplan för cirkulär ekonomi, eftersom det specifika målet t.ex. stöder minskning av konsumtionen av råmaterial och varor samt skapar hållbara produkter med fokus på industrier inom konstruktion, elektronik, plast och textilier.

Bidrag till makrostrategier

Insatserna inom specifikt mål 2:6 har en tydlig koppling till de **makrostrategier och analyser** som ÖKS-programmet relaterar till i avsnitt 1.2. Det gäller särskilt **Green Deal** och **Östersjöstrategin** men även **nationella strategier** och handlingsplaner för cirkulär ekonomi, **Greater Copenhagen handlingsplan** och **STRING Strategy** och många andra strategier där grön dimension och grön ekonomi är viktiga prioriteringar.

Insatserna kopplar till **Östersjöstrategins Action Plan 2021**, i synnerhet **PA Bio-economy** Action 3: Strengthen multiple use of resources through cross-cutting and cross-sectorial approaches to release potential and accelerate the development of a sustainable circular bioeconomy.

Insatserna bedöms vara helt i överensstämmelse med **Do No Significant Harm-principen**, eftersom de inte förväntas ha någon betydande negativ miljömässig inverkan utifrån deras innehåll och karaktär.

Insatserna kan bli ett verktyg för **New European Bauhaus-initiativet**, här i form av utveckling av cirkulär ekonomi, hållbara livsmiljöer och metoder som exempelvis offentlig upphandling.

2.1.1.1b. Fastställandet av en enda stödmottagare eller en begränsad förteckning över stödmottagare och förfarandet för beviljande av stöd

Referens: artikel 17.9 c i

--

2.1.1.2. Indikatorer

Referens: artikel 17.3 e ii, artikel 17.9 c iii

Tabell 2 – Outputindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Mätenhet	Delmål (2024)	Mål (2029)
2	RSO2.6	RCO83	Gemensamt utarbetade strategier och handlingsplaner	strategi/handlingsplan	0	4
2	RSO2.6	RCO87	Organisationer som samarbetar över gränserna	organisationer	2	57
2	RSO2.6	RCO01	Företag som får stöd (varav mikroföretag, små företag, medelstora företag, stora företag)	företag	0	167
2	RSO2.6	RCO02	Företag som får bidrag	företag	0	11
2	RSO2.6	RCO04	Företag som får icke-finansiellt stöd	företag	0	156

Tabell 3 – Resultatindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Mätenhet	Referensscenario	Referensår	Mål (2029)	Datakälla	Kommentarer
2	RSO2.6	PSI07	Utveckling och implementering av cirkulära produkter, processer och lösningar	Produkter, processer och lösningar	0,00	0	85,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem.	
2	RSO2.6	RCR79	Gemensamma strategier och handlingsplaner som anammats av organisationer	gemensam strategi/handlingsplan	0,00	2021	4,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem.	
2	RSO2.6	PSI06	Företag och organisationer som använder cirkulär affärsmodell eller cirkulära system	Företag och organisationer	0,00	0	225,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem.	

2.1.1.3. Huvudsakliga målgrupper

Referens: artikel 17.3 e iii och 17.9 c iv

Nyckelaktörer och målgrupp för framtida projekt är bland annat:

Stödmottagare:

- Offentliga aktörer (kommuner/regioner)
- Forskningsaktörer
- Företag, bland annat inom energi och teknisk försörjning (forsyningsvirksomheter)
- Kunskapsinstitutioner
- Ideella sektorn (NGOs)
- Branscher såsom bygg, energi, elektronik och IT, plast, textilier, detaljhandel och metall
- Återvinningsanläggningar
- Kemisk-/processindustri
- Livsmedelsproducenter
- Jordbruk och skogsbruk

Slutliga mottagare:

- Samhället och invånarna i ÖKS-området
- Näringsliv, småskalig och lokal produktion
- CIVILSAMHÄLLET

2.1.1.4. Uppgift om de specifika målterritorierna, inbegripet planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg

Referens: artikel 17.3 e iv

Insatserna riktar sig till hela ÖKS-geografin

2.1.1.5. Planerad användning av finansieringsinstrument

Referens: artikel 17.3 e v

Det är ej aktuellt att använda finansieringsinstrument. Bidrag bedöms vara den lämpligaste stödformen givet karaktären på de planerade aktiviteterna, den huvudsakliga målgruppen och förväntade effekter av samverkan.

2.1.1.6. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention

Referens: artikel 17.3 e vi, artikel 17.9 c v

Tabell 4 – Dimension 1 – interventionsområde

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
2	RSO2.6	Eruf	075. Stöd till miljövänliga produktionsprocesser och resurseffektivitet i små och medelstora företag	5 392 290,00
2	RSO2.6	Eruf	030. Forsknings- och innovationsprocesser, tekniköverföring och samarbete mellan företag med inriktning på en cirkulär ekonomi	5 392 290,00
2	RSO2.6	Eruf	046. Stöd till enheter som tillhandahåller tjänster som bidrar till en koldioxidsnål ekonomi och till klimatreiliens, inbegripet åtgärder för ökad medvetenhet	5 392 290,00

Table 5 – Dimension 2 – finansieringsform

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
2	RSO2.6	Eruf	01. Bevilja	16 176 870,00

Tabell 6 – Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
2	RSO2.6	Eruf	33. Andra strategier – Ingen territoriell målinriktning	16 176 870,00

2.1. Prioritering: 3 - Sammanlänkad region med hållbar mobilitet

Referens: artikel 17.3 d

2.1.1. Specifikt mål: RSO3.2. Utveckla och förbättra hållbar, klimatreliant, smart och intermodal mobilitet på nationell, regional och lokal nivå, inbegripet förbättrad tillgång till TEN-T och mobilitet över gränserna

Referens: artikel 17.3 e

Det specifika målet ska främja gränsregionala insatser i ÖKS-området inom bland annat kollektivtrafik, gång, cykling och förnybara bränslen. Det ska främja intelligenta transportlösningar och mobilitetskoncept samt utveckla transportkorridorer och godstransporter i ett TEN-T-perspektiv.

2.1.1.1 Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier

Referens: artikel 17.3 e i, artikel 17.9 c ii

Syfte, utmaningar och styrkor i ett gränsregionalt perspektiv

Insatserna inom det specifika målet ska bidra till ett välfungerande och sammanhängande transportsystem i ÖKS-området med säkra, fossilfria, effektiva och mer inkluderande transporter inom alla delar av området.

Transportsystemet i ÖKS-området står inför olika utmaningar, som varierar mellan olika delområden, städer och landsbygd. Det gäller:

- Utsläpp, buller och olyckor
- Bristande tillgänglighet
- Flaskhalsar och brist på synkronisering av infrastrukturplanering och gränsöverskridande transporttjänster
- Brister i infrastrukturen

Det finns behov av helhetsperspektiv på transportsektorn, bland annat:

- Framtidens kollektivtrafik ska vara sömlös, tillgänglig och enkel och kunna erbjuda resenärerna skräddarsydda lösningar
- Stärkt samband mellan olika nivåer av transportnät från kollektivtrafik på landsbygden, mindre vägar och järnvägar till knutpunkter för TEN-T
- Främjande av vattenbaserad transport och ökad hänsyn till sjöfartens behov, roll och möjligheter i transportplaneringen
- Funktionell och uppgraderad järnvägstransport mellan Norge-Sverige-Danmark.

ÖKS-området har goda förutsättningar för att utveckla ett mer hållbart, effektivt, och sammanhängande transportsystem:

- Transportinfrastrukturen i nord-sydlig riktning, kopplingen till EU:s stomtransportnät och kollektivtrafikutbud är god, särskilt i städer.
- Möjligheter att minska trängsel i trafiken, utsläpp och olyckor genom överföring av godstransporter från väg till vatten och järnväg.
- Befolkningen har ökad medvetenhet om behovet att minska utsläpp från transportsektorn, och det har blivit billigare och enklare att välja hållbara och aktiva transportmedel.

- Digitaliseringen ger möjligheter att utveckla säkrare, effektivare, billigare och mer miljövänliga transportlösningar.
- Förändringar i livsstils- och konsumtionsmönster ger goda förutsättningar för att utveckla innovativa mobilitetskoncept.

Projekt-/Insattstyper

Det specifika målet omfattar insatser inom följande delteman:

- Kollektivtrafik, gång och cykling, miljövänliga bränslen med tillhörande teknik och infrastruktur, anpassning av infrastruktur till klimatförändringar. Exempel på insatser: Behovsanalyser, erfarenhetsutbyte, utveckling och test av lösningar som kan göra kollektivtrafiken mer attraktiv för brukarna – också i kombination med gång och cykling. Demo/test av lösningar/koncept för tank- och laddinfrastruktur för hållbara bränslen och av fordon som drivs med hållbara bränslen.
- Intelligent och innovativa transportlösningar och mobilitetskoncept. Exempel på insatser: Utforska hur digital teknologi kan göra transporterna mer hållbara, effektiva och användarvänliga. Utveckla och testa nya mobilitetskoncept mellan olika transportslag.
- Utveckling av transportkorridorer, godstransporter och sjötransporter (inklusive närsjöfart och inre vattenvägar) över längre sträckor, anslutning till stomnätet (core) i TEN-T. Exempel på insatser: Analys av godsflöden, flaskhalsar och behov av investeringar i gränsöverskridande transportinfrastruktur. Benchmarking av transportkorridorers klimatavtryck och socioekonomiska effekter. Utveckla och testa lösningar för mer effektiva och hållbara godstransporter.

Vid utvecklingen av transportkorridorer ska alla föreslagna verksamheter vara hållbara och de ska inte påverka markanvändning och vattenmiljö negativt.

Projekt måste ha en tydlig koppling till de regionala utvecklingsstrategierna och till de myndigheter och organisationer som är ansvariga för genomförandet av dessa strategier.

För att säkerställa gränsöverskridande mervärde ska projekt, med utgångspunkt i gemensamma utmaningar, utveckla lösningar, verktyg, produkter, metoder, strategier och planer som kan användas eller implementeras på tvärs över gränserna och som kan bidra till ett sammanhängande och hållbart transportsystem i ÖKS-området.

Effekter

På kort sikt:

- Planer, strategier, rapporter, rekommendationer
- Testade lösningar
- Förslag på gemensamma standarder
- Ökad medvetenhet bland målgrupper och myndigheter
- Ansökningar till CEF och/eller Horisont Europa

På medellång sikt:

- Testade lösningar/produkter/verktyg används av offentliga myndigheter, transportoperatörer och/eller lanseras på marknaden
- Mellanstatliga avtal om gränsöverskridande infrastrukturinvesteringar
- Bidrag från CEF och eventuellt Horizon Europe för relevanta projekt
- Beslut om byggande av infrastruktur för alternativa bränslen och teknik
- Lansering av nya/förbättrade transporterbjudanden, ökad frekvens, minskade kostnader, kortare restid
- Fler passagerare och mer gods på tåg+sjö, i kollektivtrafik och/eller gång/cykling
- Upprättande av permanenta nätverk för samarbete
- Ökad kapacitet och bättre förutsättningar att använda sig av ny/förbättrad transportteknik
- Ökad medvetenhet om behovet av att minska utsläppen och välja mer miljövänliga och aktiva transportlösningar

På lång sikt:

- Minskade utsläpp och buller från transportsektorn
- Mer klimatbeständig transportinfrastruktur
- Färre dödsfall och allvarliga personskador i trafiken, minskade hälsoskador
- Mer effektiv transport beträffande leveranstid, kostnader
- Bättre mobilitet i alla typer av områden
- Ökad grön omställning, hållbar tillväxt

Hållbarhet/Horisontella kriterier

Alla insatser måste ta hänsyn till risken för negativ påverkan på klimat, vattenmiljöer, markanvändning, resurshantering, naturmiljö och ekosystemtjänster, befolkning och hälsa samt kulturmiljö och kulturhistoriska värden.

Transportlösningar ska bidra till ett tillgängligt och hållbart transportsystem för alla, både i städer och på landsbygd. Insatser bör ta hänsyn till att:

- Kvinnor och män kan ha olika transportbeteende och attityder
- Ungdomar, äldre, migranter och människor med låg inkomst är vanligtvis mer beroende av kollektivtrafik
- Transportinfrastruktur och transportmedel ska vara universellt utformade.

Bidrag till makrostrategier

Insatserna inom specifikt mål 3:2 har en tydlig koppling till de *makrostrategier och analyser* som ÖKS-programmet relaterar till i avsnitt 1.2. Det gäller särskilt *Östersjöstrategin, Cross-Border Cooperation in the BSA, OECD Megaregion Western Scandinavia, North Sea Region 2030 Strategy, STRING Strategy* och *Greater Copenhagen handlingsplan*.

Insatserna kopplar till *Östersjöstrategins Action Plan 2021, PA Transport* Action 1-3: Improve connectivity of the regions, Development of measures towards climate-neutral and zero pollution transport, Facilitate innovative technologies & solutions in the Baltic Sea region, men även *PA Ship*, främst Action 1: Support measures reducing emissions from shipping including digitalization.

Insatserna bedöms vara helt i överensstämmelse med *Do No Significant Harm-principen*, eftersom de inte förväntas ha någon betydande negativ miljömässig inverkan utifrån deras innehåll och karaktär.

2.1.1.1b. Fastställandet av en enda stödmottagare eller en begränsad förteckning över stödmottagare och förfarandet för beviljande av stöd

Referens: artikel 17.9 c i

--

2.1.1.2. Indikatorer

Referens: artikel 17.3 e ii, artikel 17.9 c iii

Tabell 2 – Outputindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Mätenhet	Delmål (2024)	Mål (2029)
3	RSO3.2	RCO117	Lösningar på gränsöverskridande rättsliga eller administrativa hinder som identifierats	lösningar	0	4
3	RSO3.2	RCO83	Gemensamt utarbetade strategier och handlingsplaner	strategi/handlingsplan	0	16
3	RSO3.2	RCO87	Organisationer som samarbetar över gränserna	organisationer	2	70
3	RSO3.2	RCO04	Företag som får icke-finansiellt stöd	företag	0	19
3	RSO3.2	RCO01	Företag som får stöd (varav mikroföretag, små företag, medelstora företag, stora företag)	företag	0	29
3	RSO3.2	RCO02	Företag som får bidrag	företag	0	10

Tabell 3 – Resultatindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Mätenhet	Referensscenario	Referensår	Mål (2029)	Datakälla	Kommentarer
3	RSO3.2	RCR82	Gränsöverskridande rättsliga eller administrativa hinder som minskats eller undanröjts	rättsliga eller administrativa hinder	0,00	2021	4,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem.	
3	RSO3.2	PSI08	Utveckling och implementering av produkter, processer och lösningar för hållbara, smarta och effektiva transporter	Produkter, processer och lösningar	0,00	0	18,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem.	
3	RSO3.2	RCR79	Gemensamma strategier och handlingsplaner som anammats av organisationer	gemensam strategi/handlingsplan	0,00	2021	16,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem.	

2.1.1.3. Huvudsakliga målgrupper

Referens: artikel 17.3 e iii och 17.9 c iv

Nyckelaktörer och målgrupp för framtida projekt är bland annat:

Stödmottagare:

- Nationella beslutsfattare i DK, SE och NO.
- Statliga transportmyndigheter och infrastrukturförvaltare.
- Regioner
- Kommuner
- Kollektivtrafik-/transportföretag
- Transportoperatörer på väg, järnväg, till sjöss och med flyg
- Hamnar, flygplatser och terminaloperatörer för passagerar- och godstransporter
- Lastare och speditörer
- Teknikutvecklare och leverantörer (bränsle, fordon, IKT)
- Aktörer i delningsekonomi
- Transportanvändare i näringslivet: intresse- och branschorganisationer och företag.
- Gränsregionala organisationer (Svinesundskommittén, STRING, Nordiskt transportpolitiskt nätverk, Greater Copenhagen, Nordiska rådet/Nordiska Ministerrådet etc)
- Universitet och FoU-institutioner
- Finansiella institut
- Befolkning och civilsamhälle: pendlare och arbetare genom lokala ideella aktörer och föreningar

Slutliga mottagare:

- Samhället och invånarna i ÖKS-området
- kollektivtrafikresenärer, bilister, logistikföretag
- näringsliv; hållbar fungerande logistik, ökad attraktionskraft
- Turister och besökare

2.1.1.4. Uppgift om de specifika målterritorierna, inbegripet planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg

Referens: artikel 17.3 e iv

Insatserna riktar sig till hela ÖKS-geografin

2.1.1.5. Planerad användning av finansieringsinstrument

Referens: artikel 17.3 e v

Det är ej aktuellt att använda finansieringsinstrument. Produktiva investeringar och intäktsgenererande projekt förväntas inte inom det specifika målet. Mot bakgrund av de förväntade effekterna och planerade insatserna bedöms bidrag därför vara den mest lämpliga formen av stöd.

2.1.1.6. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention

Referens: artikel 17.3 e vi, artikel 17.9 c v

Tabell 4 – Dimension 1 – interventionsområde

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
3	RSO3.2	Eruf	112. Andra kusthamnar	2 200 934,00
3	RSO3.2	Eruf	120. Digitalisering av transporter som delvis handlar om att minska växthusgasutsläppen: övriga transportsätt	2 200 935,00
3	RSO3.2	Eruf	104. Digitalisering av transporter: järnväg	2 200 935,00
3	RSO3.2	Eruf	081. Infrastruktur för rena stadstransporter	2 200 935,00
3	RSO3.2	Eruf	108. Multimodala transporter (TEN-T)	2 200 935,00
3	RSO3.2	Eruf	109. Multimodala transporter (utanför städer)	2 200 934,00
3	RSO3.2	Eruf	094. Digitalisering av transporter: väg	2 200 935,00
3	RSO3.2	Eruf	085. Digitalisering av transporter som delvis handlar om att minska växthusgasutsläppen: stadstransporter	2 200 935,00
3	RSO3.2	Eruf	110. Kusthamnar (TEN-T)	2 200 934,00

Table 5 – Dimension 2 – finansieringsform

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
3	RSO3.2	Eruf	01. Bevilja	19 808 412,00

Tabell 6 – Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
3	RSO3.2	Eruf	33. Andra strategier – Ingen territoriell målinriktning	19 808 412,00

2.1. Prioritering: 4 - Gränslös arbetsmarknadsregion

Referens: artikel 17.3 d

2.1.1. Specifikt mål: RSO4.1. Stärka arbetsmarknadens effektivitet och inkluderande samt förbättra tillgången till sysselsättning av god kvalitet genom att utveckla social infrastruktur och främja den sociala ekonomin

Referens: artikel 17.3 e

Det specifika målet ska främja gränsregionala insatser för att bland annat minska antalet gränshinder, förbättra matchningen av arbetskraft, öka samarbetet mellan nyckelaktörer, underlätta gränsregionala informations- och utbildningsinsatser samt utveckla gemensam talangattraktion.

2.1.1.1 Typer av åtgärder och deras förväntade bidrag till dessa specifika mål och, i tillämpliga fall till makroregionala strategier och havsområdesstrategier

Referens: artikel 17.3 e i, artikel 17.9 c ii

Syfte, utmaningar och styrkor i ett gränsregionalt perspektiv

Insatserna inom det specifika målet syftar till att främja sysselsättning och gränsregionalt samarbete för arbetstagare och arbetsgivare, öka harmonisering över gränserna samt att rusta arbetskraften för att verka på en gränsöverskridande arbetsmarknad, stärka gränsregionala rådgivningsinsatser, förbättra matchningen och öka talangattraktionen i ÖKS-området.

Arbetstagare får därmed bättre tillgång till attraktiva arbetsmöjligheter över landgränserna. Det underlättar också för arbetsgivare att hitta rätt kompetens. Livslångt lärande ska uppmuntras för att skapa en mer resiliert arbetsmarknad.

Arbetstagare ska kunna pendla dit efterfrågan och användningen av deras kompetens är störst. En integrerad, gränsöverskridande arbetsmarknad ger fler och bättre jobbmöjligheter och större möjlighet att behålla talanger och arbetskraft i regionen. ÖKS-området har stora möjligheter att använda digitaliseringen i högre grad.

För att skapa en gränsöverskridande arbetsmarknad i ÖKS-området behöver möjligheterna att hitta arbetstillfällen på andra sidan gränsen synliggöras. Bättre matchning mellan arbetskraft och lediga tjänster över landsgränserna kan leda till ökad sysselsättning och stärkt konkurrenskraft. För att uppnå en ökad förvärvsfrekvens är det viktigt att underlätta inträdet på arbetsmarknaden. Det kan handla om att öka informationsinsatserna samt undanröja mentala och strukturella hinder. Myndigheter på nationell, regional och lokal nivå behöver därför samarbeta för att minska gränshinder inom lagar och regler.

Även inom utbildningsområdet bör ökat samarbete och harmonisering över gränserna eftersträvas, inte minst när det gäller meritvärdering. Det kan leda till fler gemensamma utbildningar över gränserna, ett ökat antal som studerar i andra delar av ÖKS-området samt gemensam tillgång till praktikplatser. Det är viktigt att regionen är attraktiv för personer utanför programgeografien för att locka dem till högre utbildning och underlätta internationella talangers inträde på arbetsmarknaden. Genom att arbeta innovativt och gränsöverskridande med utbildning och kompetens i olika branscher skapas en större attraktivitet i regionen, kritisk massa och internationell konkurrenskraft.

Allmänhetens bild av ÖKS-området och det nordiska samarbetet har ändrats mot bakgrund av Covid-19. Bilden av en enhetlig arbetsmarknadsregion utan juridiska eller mentala gränser behöver än mer stärkas och vidmakthållas.

Projekt-/Insatstyper

Projektexempel orienterade mot företag och näringsliv

- Företagsrådgivning om gällande lagar och regler för en gränsregional marknad
- Gränsöverskridande företagsnätverk och branschråd
- Gemensam e-legitimation för anställda och företag

Projektexempel orienterade mot utbildningssystemet

- Ökad rörlighet inom utbildningssystemen inklusive gränsöverskridande praktikmöjligheter
- Matchning mellan utbud och efterfrågan samt mellan utbildning och arbetsmarknad över gränserna, till exempel inom hälso- och sjukvårdssektorn
- Harmonisering av utbildning och certifiering för arbetstagare över gränserna
- Ta fram/överföra metoder och arbetssätt kring olika sysselsättningsstrategier mellan aktörer från olika länder i ÖKS-området
- Ta fram och/eller jämföra metoder och modeller för kompetensmatchning, samverkan mellan utbildning och arbetsliv, validering, minskade studieavbrott/drop-outs, samverkan kring praktik och digitalisering
- Skapa utbildningar som matchar arbetsmarknadens behov, till exempel uppdragsutbildningar

Projektexempel orienterade mot arbetsmarknaden

- Utveckla gränsregionala arbetsmarknadsanalyser, kunskapsunderlag och statistiksamarbeten
- Etablera kunskapsplattformar för insamling, analys av gränsregional statistik och erfarenhetsutbyte av metoder, modeller och resultatanalys
- Förbättra information och rådgivning för gränspendlare och näringsliv, öka kunskapen om de gränsregionala informationstjänsterna
- Minska formella gränshinder, exempelvis inom socialförsäkringsområdet, utbildnings- och arbetsmarknadsområdet samt informella/mentala gränshinder
- Nationellt påverkansarbete för att minska antalet gränshinder
- Sektorsövergripande samarbeten för att möta utmaningarna på den gränsregionala arbetsmarknaden, inklusive utveckling och/eller implementering av nya digitala lösningar
- Skapande av nätverk för erfarenhetsutbyte och kunskapsdelning avseende gränsregional arbetsmarknad och utbildning
- Kampanjer för att synliggöra och främja ÖKS-området internationellt och för talangattraktion

Effekter

På kort sikt:

- Lärande genom överföring av metoder, modeller, data, kunskap, idéer och visioner.

- Lösningar på gemensamma problem
- Nya produkter/tjänster/lösningar för bättre fungerande gränsregional arbetsmarknad
- Fler gemensamma utbildningar över gränserna
- Gemensamma planer och strategier för stärkt gränsregional arbetsmarknad och utbildningssystem

På medellång sikt:

- Ökad kunskap om möjligheterna till studier/arbete på andra sidan gränsen
- Mer positiva attityder till gränspendling för studier och arbete
- Bättre kunskapsunderlag, behovsanalys etc för stärkt gränsregional arbetsmarknad och utbildningssystem
- Ökat samarbete mellan nationell, regional och lokal nivå för att minska gränshinder
- Fler och stärkta gränsregionala rådgivningsinsatser, fler användare (arbetssökande, studerande, företag)
- Harmoniserade krav på utbildningar och yrkeslegitimation över gränserna

På lång sikt:

- Förbättrade informativa, administrativa och institutionella strukturer.
- Minskat antal gränshinder
- Fler som utbildar sig eller har praktik i annat ÖKS-land
- Ökad gränsarbetspendling
- Bättre förutsättningar att arbeta digitalt för gränspendlare
- Bättre matchning mellan utbildningssystemet och arbetsmarknadens behov

Hållbarhet/Horisontella kriterier

En gränsregional, vidgad arbetsmarknad ökar chanserna för olika grupper att hitta arbete. Ungdomar och personer med utländsk härkomst har ofta lättare att komma in på arbetsmarknaden när en samlad gränsregional arbetsmarknad står till förfogande. Det gränsregionala utbudet ökar utbildningsmöjligheterna och stärker utvecklingen av en inkluderande arbetsmarknadsregion. För att säkra en hållbar utveckling är det viktigt att ekonomisk och sociala hållbarhet främjas genom inkludering av ett brett spektrum av arbetstagare.

Bidrag till makrostrategier

Insatserna inom specifikt mål 4:1 har en tydlig koppling till de *makrostrategier och analyser* som ÖKS-programmet relaterar till i avsnitt 1.2. Det gäller särskilt *Cross-Border Cooperation in the BSA, Boosting Growth and Cohesion in EU Border regions, Östersjöstrategin, OECD Megaregion Western*

Scandinavia och Greater Copenhagen handlingsplan.

Insatserna kopplar till ***Östersjöstrategins Action Plan 2021***, i synnerhet ***PA Education*** Action 3: A labour market for all.

Insatserna bedöms vara helt i överensstämmelse med ***Do No Significant Harm-principen***, eftersom de inte förväntas ha någon betydande negativ miljömässig inverkan utifrån deras innehåll och karaktär.

2.1.1.1b. Fastställandet av en enda stödmottagare eller en begränsad förteckning över stödmottagare och förfarandet för beviljande av stöd

Referens: artikel 17.9 c i

--

2.1.1.2. Indikatorer

Referens: artikel 17.3 e ii, artikel 17.9 c iii

Tabell 2 – Outputindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Mätenhet	Delmål (2024)	Mål (2029)
4	RSO4.1	RCO87	Organisationer som samarbetar över gränserna	organisationer	2	70
4	RSO4.1	RCO02	Företag som får bidrag	företag	0	6
4	RSO4.1	RCO04	Företag som får icke-finansiellt stöd	företag	0	10
4	RSO4.1	RCO81	Deltaganden i gemensamma gränsöverskridande åtgärder	deltagande	0	5122
4	RSO4.1	RCO01	Företag som får stöd (varav mikroföretag, små företag, medelstora företag, stora företag)	företag	0	15
4	RSO4.1	RCO83	Gemensamt utarbetade strategier och handlingsplaner	strategi/handlingsplan	0	11
4	RSO4.1	RCO117	Lösningar på gränsöverskridande rättsliga eller administrativa hinder som identifierats	lösningar	0	3

Tabell 3 – Resultatindikatorer

Prioritering	Specifikt mål	ID	Indikator	Mätenhet	Referensscenario	Referensår	Mål (2029)	Datakälla	Kommentarer
4	RSO4.1	PSI09	Utveckling och implementering av produkter, processer och lösningar för en bättre fungerande gränsregional arbetsmarknad	Produkter, processer och lösningar	0,00	0	13,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem.	
4	RSO4.1	RCR79	Gemensamma strategier och handlingsplaner som anammats av organisationer	gemensam strategi/handlingsplan	0,00	2021	11,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem.	
4	RSO4.1	RCR82	Gränsöverskridande rättsliga eller administrativa hinder som minskats eller undanröjts	rättsliga eller administrativa hinder	0,00	2021	3,00	Projektrapportering. Förvaltande myndighets rapporteringssystem.	

2.1.1.3. Huvudsakliga målgrupper

Referens: artikel 17.3 e iii och 17.9 c iv

Nyckelaktörer och målgrupp för framtida projekt är bland annat:

Stödmottagare:

- Kommuner
- Regioner
- Nationella, regionala och lokala myndigheter (exempelvis nationella arbetsmarknadsmyndigheter)
- Departement/Ministerier
- Kommun- och regionförbund
- Kommunalförbund
- Utbildningsinstanser, t ex yrkeshögskolor, erhvervsakademi, fagskoler, AMU
- Universitet och högskolor
- Folkhögskolor
- Forskningsinstitut
- Utbildningsförbund
- Arbetsgivare
- Intresseorganisationer
- Arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer
- Informationscenter för gränsregionala frågor
- Stiftelser
- Kluster
- Inkubatorer
- Nyföretagarcentrum
- Företag och näringsliv
- Företags- och näringslivsorganisationer
- Privata aktörer och branschorganisationer

Slutliga mottagare:

- Samhället och invånarna i ÖKS-området
- Näringsliv och företag som lättare kan rekrytera rätt kompetens
- Regioner och kommuner; attraktiv gränsregion, ökad sysselsättning
- Arbetspendlare
- Studerande

2.1.1.4. Uppgift om de specifika målterritorierna, inbegripet planerad användning av integrerade territoriella investeringar, lokalt ledd utveckling eller andra territoriella verktyg

Referens: artikel 17.3 e iv

Insatserna riktar sig till hela ÖKS-geografin

2.1.1.5. Planerad användning av finansieringsinstrument

Referens: artikel 17.3 e v

Det är ej aktuellt att använda finansieringsinstrument. Insatserna inom det specifika målet domineras av olika typer av samverkansprojekt. Förväntade effekter av efterfrågade insatser och huvudsaklig målgrupp gör att bidrag är lämpligaste stödformen.

2.1.1.6. Preliminär uppdelning av medlen från EU-program efter typ av intervention

Referens: artikel 17.3 e vi, artikel 17.9 c v

Tabell 4 – Dimension 1 – interventionsområde

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
4	RSO4.1	Eruf	139. Åtgärder för att modernisera och stärka arbetsmarknadsinstitutionerna och tjänster för att bedöma och förutse kompetensbehov samt säkerställa individanpassat stöd i rätt tid	4 952 103,00
4	RSO4.1	Eruf	134. Åtgärder för att förbättra tillträdet till arbetsmarknaden	4 952 103,00
4	RSO4.1	Eruf	140. Stöd till matchning och övergångar på arbetsmarknaden	4 952 103,00
4	RSO4.1	Eruf	141. Stöd till arbetskraftens rörlighet	4 952 103,00

Table 5 – Dimension 2 – finansieringsform

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
4	RSO4.1	Eruf	01. Bevilja	19 808 412,00

Tabell 6 – Dimension 3 – territoriell genomförandemetod och territoriellt fokus

Prioritering	Specifikt mål	Fond	Kod	Belopp (euro)
4	RSO4.1	Eruf	33. Andra strategier – Ingen territoriell målinriktning	19 808 412,00

3. Finansieringsplan

Referens: artikel 17.3 f

3.1. Anslag per år

Tabell 7

Referens: artikel 17.3 g i, artikel 17.4 a–d

Fond	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Totalt
Eruf	0,00	24 138 305,00	24 526 038,00	24 921 527,00	25 324 925,00	20 984 755,00	21 404 450,00	141 300 000,00
Totalt	0,00	24 138 305,00	24 526 038,00	24 921 527,00	25 324 925,00	20 984 755,00	21 404 450,00	141 300 000,00

3.2 Totala anslag per fond och nationell medfinansiering

Referens: artikel 17.3 f ii, artikel 17.4 a–d

Tabell 8

Politiskt mål	Prioritering	Fond	Beräkningsgrund för EU-stödet (total stödberättigande kostnad eller offentligt bidrag)	EU:s bidrag (a)=(a1)+(a2)	Preliminär uppdelning av EU:s bidrag		Nationellt bidrag (b)=(c)+(d)	Preliminär uppdelning av nationell medfinansiering		Totalt (e)=(a)+(b)	Medfinansieringsgrad (f)=(a)/(e)	Bidrag från tredjeländer
					utan tekniskt bistånd i enlighet med artikel 27.1 (a1)	för tekniskt bistånd i enlighet med artikel 27.1 (a2)		Nationellt offentligt (c)	Nationell privat (d)			
1	1	Eruf	Totalt	49 455 000,00	46 219 627,00	3 235 373,00	32 970 000,00	29 673 000,00	3 297 000,00	82 425 000,00	60,000000000000%	4 698 860,00
2	2	Eruf	Totalt	49 455 000,00	46 219 627,00	3 235 373,00	32 970 000,00	29 673 000,00	3 297 000,00	82 425 000,00	60,000000000000%	4 698 860,00
3	3	Eruf	Totalt	21 195 000,00	19 808 412,00	1 386 588,00	14 130 000,00	12 717 000,00	1 413 000,00	35 325 000,00	60,000000000000%	2 013 797,00
4	4	Eruf	Totalt	21 195 000,00	19 808 412,00	1 386 588,00	14 130 000,00	12 717 000,00	1 413 000,00	35 325 000,00	60,000000000000%	2 013 797,00
	Totalt	Eruf		141 300 000,00	132 056 078,00	9 243 922,00	94 200 000,00	84 780 000,00	9 420 000,00	235 500 000,00	60,000000000000%	13 425 314,00
	Totalsumma			141 300 000,00	132 056 078,00	9 243 922,00	94 200 000,00	84 780 000,00	9 420 000,00	235 500 000,00	60,000000000000%	13 425 314,00

4. Åtgärder som vidtagits för att involvera relevanta programpartner i utformningen av Interregprogrammet och programpartnerns roll i genomförandet, övervakningen och utvärderingen

Referens: artikel 17.3 g

Dialog och involvering

Regionerna i Halland, Skåne, Västra Götaland, Hovedstaden, Sjælland, Nordjylland, Midtjylland samt fylkeskommunerna Viken, Agder, Oslo och Vestfold og Telemark har lett arbetet med att ta fram ett nytt operativt program för Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak 2021–2027. Region Skåne har samordnat framtagandet. Arbetet har på politisk nivå styrts av en politisk beslutsgrupp med representanter från de 11 regionerna, från nationell nivå i form av Erhvervsstyrelsen, Näringsdepartementet och Kommunal- og moderniseringsdepartementet, EU-kommissionen, förvaltande myndighet och norsk förvaltande organisation. Joint Programming Committee (JPC) bestående av tjänstemän från samma organisationer har fungerat som beredande organ inför den politiska beslutsgruppen.

Programskrivningen har gjorts med en omfattande dialog och en bred involvering av olika aktörer i flera steg:

Den allra första dialogprocessen gjordes när de regionala utvecklingsprogrammen och andra strategiska dokument för de 11 regionerna togs fram. De regionala strategierna utgör – tillsammans med nationella strategier, makrostrategier etc – grunden för prioriteringarna i Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak 2021-2027.

De regionala strategierna är framtagna i omfattande dialogprocesser, där kommuner, universitet och utbildningsorganisationer, näringslivsorganisationer, ideella organisationer (NGO:s), fackföreningar, medborgare med flera varit involverade i utformningen. I många ÖKS-regioner har workshops och seminarier hållits, där innehåll och prioriteringar diskuterats mellan en bred sammansättning av nyckelaktörer. Därmed grundas analyser och utmaningar i ÖKS-programmet på en mycket omfattande regional dialogprocess.

Tjänstemannagruppen Joint Programming Committee (JPC) har haft löpande dialog mellan de 11 regionerna, förvaltande myndighet och nationella myndigheter samt EU-kommissionen om utformning, dialogprocesser och arbetets inriktning. Under perioden januari 2020 till juni 2021 har 14 möten hållits.

En ”Syntesgrupp” (tjänstemän från regioner och Förvaltande myndighet) har gjort ett initialt analysarbete och tagit fram ”Förslag till inriktning för programskrivningen” (”Syntesrapport”, mars 2020) som en grund för val av övergripande prioriteringar.

Skrivprocessen har gjorts med en omfattande dialog. En överordnad skrivargrupp (14 möten) och fyra tematiska skrivargrupper (åtskilliga, löpande möten) har haft representanter från alla ÖKS-regioner, Förvaltande myndighet/gemensamt sekretariat (samt Erhvervsstyrelsen för PO1). I arbetet med att specificera behov och insatser har ett antal nyckelaktörer involverats.

- I PO1 hölls två tematiska workshops med nyckelaktörer. Dessutom har varje region involverat aktörer genom direkta intervjuer, diskussioner i etablerade nätverk och skriftlig input kring innehåll och infallsvinklar. Därmed har 8 universitet, ett antal innovations/tillväxt/entreprenörsaktörer, forsknings- och innovationskluster, regionala EU-nätverk, regionala marknadsförings- och investeringsfrämjande organisationer, kommuner och gränsregionala nyckelorganisationer involverats.
- I PO2 har i stor omfattning kommunala experter bidragit med input till innehållet. Dessutom har olika energiaktörer, universitet, forskningsinstitut och innovationsfrämjande aktörer involverats genom dialogmöten och intervjuer.
- I PO3 har en bred inbjudan gjorts till nyckelaktörer för att delta i skrivarprocessen. Det gäller statliga transportmyndigheter, kommuner, trafikbolag, transportoperatörer, hamnar och terminaloperatörer, näringsliv, intresse- och branschorganisationer och FoU-institutioner. Skrivargruppen har haft diskussionsmöte med en del av dessa aktörer. Dessutom har bilaterala möten gjorts med gränsregionala aktörer och statliga myndigheter. Skriftliga inspel har också gjorts från ett antal aktörer, däribland nationella myndigheter.

• I PO4 har workshops hållits med nyckelaktörer. Fokus har lagts på att involvera de gränsregionala organisationerna Nordiska Ministerrådet, Greater Copenhagen, Svinesundskommittén och Öresunddirekt. Det har även förts en dialog kring innehållet ur ett jämställdhetsperspektiv med Länsstyrelsen i Skåne. Skrivargrupperna har tagit fram en fördjupad ”PO-presentation” för varje prioritering. Dessa ligger till grund för innehållet i programmet.

Inom varje region har ett regionalt förankringsarbete gjorts utifrån varje regions eget koncept och behov. Många regioner har förankrat processen genom befintliga nätverk, exempelvis regionala EU-nätverk, där bland annat kommunala EU-samordnare deltagit. Inom regionernas hemorganisationer har förts en löpande förankringsdialog på tjänstemanna- och politikerplan.

Dialog och beslut har skett inom ramen för den Politiska beslutsgruppen för programskrivningen, som haft tre beslutsmöten (sept 2020, mars 2021, maj 2021) samt skriftlig procedur vid ett tillfälle (april 2020).

En bred remiss om inriktningen på programmet gjordes 12 oktober-7 december 2020. Remissen var i digitalt format och fanns i svensk, dansk och norsk version. Formuläret innefattade 50 frågor om svarande organisation, övergripande inriktning, de tematiska avsnitten utifrån respektive prioritering samt synpunkter kopplade till den strategiska miljöbedömningen. Varje avsnitt innehöll länkar till fördjupningsdokument. Syftet var att skapa ett så bra programförslag som möjligt genom att få in synpunkter och perspektiv från ett brett spektrum av relevanta aktörer och nyckelorganisationer. Processen tjänade även till att förankra arbetet och skapa dialog.

Remissen skickades till svenska, danska, norska och gränsregionala nyckelaktörer i totalt 805 organisationer. Regionerna, skrivargrupperna och Förvaltande myndighet identifierade vilka organisationer och nyckelpersoner som remissen skickades till, detta för att nå de organisationer som bedömts relevanta.

Länk för att svara på remissen har även funnits på Interreg ÖKS hemsida (innevarande programperiod) och spridits via bland annat LinkedIn. Vid lämpliga tillfällen har det informerats om möjligheten att besvara remissen, bland annat på ÖKS nätverksträff för pågående ÖKS-projekt i november 2020.

Totalt sett har remissen nått en stor, heterogen grupp, en blandning av direkt handplockade aktörer kombinerat med en möjlighet för vem som helst att svara.

117 externa svar har inkommit (Sverige: 46, Danmark: 43, Norge: 14, gränsregionala: 14). Störst antal svar har kommit från kommuner/kommunala bolag. Innovationsfrämjande aktörer är den näst största gruppen svarande, bland annat inkubatorer och innovationsorganisationer. Universitet och högskolor är tredje största kategorin, och en stor del av ÖKS-regionens lärosäten har besvarat remissen. Även nationella myndigheter/aktörer har svarat i hög omfattning. 12% av svaren kommer från näringsliv och idéburen sektor (NGO:s), däribland organisationer kopplade till ungt entreprenörskap, hållbar utveckling och nätverk för idéburen sektor.

Resultaten visar att de som svarat ansåg att förslaget övergripande är rätt avvägt. De angav i hög omfattning att ”förslaget adresserar de viktigaste gränsregionala utmaningarna ÖKS-området står inför” (medelvärde 4,0 på en 5-gradig skala). Programmet har reviderats utifrån inkomna synpunkter, resultat i den strategiska miljöbedömningen (SEA) samt fortsatta diskussioner i JPC. Inspel kopplade till implementeringsfasen har adresserats vidare till Förvaltande myndighet.

Programskrivningen har gjorts med tydliga kopplingar till andra Interreg-program för att säkerställa synergier och god gemensam utformning. Inom Näringsdepartementets regelbundna Interreg-möten har avstämningar gjorts mellan alla Interreg-program som Sverige är involverade i. En sammanställning av val av PO och specifika mål i närliggande program har gjorts inom ramen av ÖKS-processen (se 1.2). Kopplingar till andra program har även säkerställts genom att JPC-medlemmarna också varit delaktiga i programprocesserna i Östersjöprogrammet, Nordsjöprogrammet, Tyskland-Danmarkprogrammet, Sverige-Norge-programmet, Södra Östersjöprogrammet samt flera regionala ERUF-program. Avstämningar har också gjorts inom ramen för INTERACT.

Corona-pandemins restriktioner har inneburit att all form av dialog, process och förankring gjorts digitalt.

Genomförande

Aktörerna som har deltagit i framtagandet av programmet kommer på olika sätt delta även i genomförandet. Många aktörer förväntas delta i projekt som finansieras av programmet utifrån att deltagandet i programskrivningsprocessen både har bidragit till att forma ett relevant program för aktörerna och skapat en beredskap och kunskap kring vad programmet kan bidra till att finansiera.

Enligt artikel 28 och 29 i förordning (EU) 2021/1059 ska en gemensam Övervakningskommitté inrättas för programmet. Det kommer även finnas två styrkommittéer kopplade till delområdena Öresund och Kattegat-Skagerrak. Det breda partnerskap som medverkat i programskrivningsprocessen ska även spegla sammansättningen av kommittéerna. De ska representera en bred sammansättning av ledamöter från lokal, regional och nationell nivå, näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet och högskolor och det civila samhället för att säkerställa kompetens kring programmets prioriteringar och att programmet används för att skapa utveckling i ÖKS-geografin. Kommittéerna ska också ha tillgång till kompetens kring hållbarhetsfrågor – såväl miljömässiga som sociala (jämslälldhet, likabehandling och icke-diskriminering). När ledamöterna ska utses ska en jämn representation mellan kvinnor och män eftersträvas.

Övervakningskommittén kommer att inrätta en särskild referensgrupp för uppföljning och utvärdering av programmet i syfte att sätta fokus på programmets resultat och den kunskapsutveckling som sker till följd av programmet. Referensgruppen kommer att vara öppen för såväl ledamöter från Övervakningskommittén och Styrkommittéerna som för andra representanter för programmets partnerskap med särskilt intresse för uppföljning och utvärdering.

5. Tillvägagångssätt för att informera om Interregprogrammet och göra det synligt (mål, målgrupper, kommunikationskanaler, inbegripet användning av sociala medier när så är lämpligt, planerad budget och relevanta indikatorer för övervakning och utvärdering)

Referens: artikel 17.3 h

Kommunikationsstrategin kompletteras med en årlig kommunikationsplan som beskriver konkreta kommunikationsaktiviteter.

I en värld av globala pandemier, nya typer av media och mer onlinenärvaro behöver kommunikationsarbetet anpassas löpande. Kommunikationsstrategin ger därför utrymme för tolkning, medan de årliga kommunikationsplanerna beskriver arbetet mer i detalj.

Projekten i Interreg Öresund-Kattegatt-Skagerrak är konkreta exempel på hur EU och samarbete över gränser påverkar samhället och medborgarnas vardag. Kommunikationens roll är att sprida information om finansieringsmöjligheter och om värdet i gränsöverskridande samarbete. På så sätt får medborgarna förutsättning att veta vilken skillnad Europeiska unionen gör för dem.

Mål

1. Kommunikationen ska bidra till att öka medvetenheten om att EU-medel investeras för att möta gemensamma samhällsutmaningar över gränserna och gör nytta för medborgarna i programgeografin.
2. Kommunikationen ska stödja ett effektivt genomförande av programmet.
3. Kommunikationen måste vara begriplig, tillgänglig och relevant för prioriterade målgrupper.

Strategi

- Kommunikationen ska vara relevant för målgrupperna. Fokus ska vara på samhällsfrågor (mål 1) och vad programmet kan erbjuda målgrupperna.
- Kommunikationen ska hjälpa stödmottagarna genom projektprocessen - ansökan, genomförande och avslut (mål 2). Stöd ska ges för kommunikationsinsatser i projekt/insatser av strategisk betydelse – se Annex 3.
- Kommunikationen ska ske på ett tydligt språk som alla målgrupper kan förstå, och innehållet måste vara relevant för så många som möjligt (mål 3).
- Kommunikation ska finnas tillgänglig där målgrupperna behöver det (mål 3). Detta kräver flexibilitet och lyhördhet för trender och förändringar.

Målgrupper

Allmänheten är en stor målgrupp som delas upp i mer konkreta, prioriterade grupper för att fokusera insatserna:

- Potentiella stödmottagare kommer att ha ett särskilt fokus.
- Stödmottagarna fungerar som ambassadörer för programmet. Dessutom bör de tydligt informeras om regler, ansökningsmöjligheter och annat relevant för genomförandet av programmet.
- Övervakningskommitté, styrkommittéer och regionala kontaktpersoner bör regelbundet informeras om programmet. Denna grupp är viktig som ambassadörer för programmet. Andra målgrupper är nationella myndigheter, Europeiska kommissionen och EU-nätverk.
- Andra målgrupper kan komma att prioriteras under programperioden, bland annat beroende på vad som prioriteras på EU-nivå.

Kanaler

Interreg-oks.eu ska tillhandahålla information om möjligheter att söka stöd och hjälpa stödmottagarna att genomföra projekt. Syftet är också att öka medvetenheten om programmets samhällsnytta genom att presentera resultat i siffror, grafik och case. Hemsidan kommer att länka till respektive lands webbportal för EU-program.

Sociala medier (LinkedIn, Facebook, twitter och Instagram och dylika) kommer att användas där det är relevant för att skapa uppmärksamhet. #övergransen och #interregoks samlar innehållet och gör det möjligt för aktörer att dela innehåll med programmet.

Medie- och opinionsbildare är en viktig kanal för att nå ut till utvalda grupper.

Filmer och publikationer produceras regelbundet för att levandegöra budskap och projekt och för att vara relevanta för målgrupperna. Eventuella tryckta produktioner ska ha fokus på hållbarhet.

Programmet arbetar under programperioden proaktivt med kontakter med både online- och tryckta **medier**.

Konferenser och evenemang hålls regelbundet för att sprida information om programmet och för att stötta relevanta målgrupper i genomförandet av programmet.

Indikatorer

Fokus ligger på att öka medvetenheten om finansiering, samhällsnytta och resultat. De årliga kommunikationsplanerna innehåller mer kvantitativa mål.

Uppföljningen ska omfatta åtminstone följande:

-mäta antalet besökare på webbplatser och sociala medier för att öka medvetenheten om programmet (Google Analytics eller liknande), **(kommunikationsmål 1)**

-undersöka hur relevanta vi är för målgrupper genom att titta på bransch, geografi och befattning hos följare (Mätverktyg för enskilda sociala medier), **(kommunikationsmål 1 och 3)**

-undersökningar av stödmottagarnas inställning till vår kommunikation (Enkät). **(kommunikationsmål 2 och 3)**

-kontinuerlig medieövervakning för att säkra att programmet syns och skapar medvetenhet (Hypefactors och liknande). **(kommunikationsmål 1)**

Budget

Budgeten för kommunikation ska utgöra minst 0,3 procent av programmets totala storlek och kommer fastställas av Övervakningskommittén. Budgeten kommer bl.a. inkludera personal, event, sociala medier, marknadsföring, profilmaterial, externa tjänster och mediaövervakning.

Ansvar

Övervakningskommittén granskar genomförandet av kommunikationen. Planer och status för kommunikationsarbetet presenteras när det är relevant.

6. Uppgift om stöd till småskaliga projekt, inbegripet småskaliga projekt inom småprojektfonder

Referens: artiklarna 17.3 i och 24

Enligt artikel 24 i förordning (EU) 2021/1059 ska program motsvarande Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak erbjuda stöd till småskaliga projekt, antingen direkt genom programmet eller via särskilda småprojektfonder.

Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak avser erbjuda finansiering för småskaliga projekt direkt via ansökningar till programmet. Maxbelopp för små projekt förväntas indikativt ligga mellan 50 000 och 100 000 euro. Beslut om nivå fattas formellt av programmets Övervakningskommitté. Syftet är bland annat att skapa möjlighet för nya och mindre aktörer att delta. Programmet kommer därför att använda ett förenklat ansöknings- och redovisningsförfarande för projekt med kortare projektperioder och lägre stödbelopp. Det förenklade förfarandet är baserat på de olika förenklingsalternativ som är fastställda genom förordningarna.

Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak har under 2014-2020 använt ett enklare beslutsförfarande och genomförande för förprojekt och bedömer utifrån erfarenheten att liknande tillvägagångssätt kan förbättra möjligheterna för nya och mindre aktörer att delta i programmet.

7. Tillämpningsföreskrifter

7.1. Programmyndigheter

Referens: artikel 17.6 a

Tabell 9

Programmyndigheter	Institutionens namn	Kontaktens namn	Befattning	e-postadress
Förvaltande myndighet	Tillväxtverket	Magnus Schönning		magnus@interreg-oks.eu
Revisionsmyndighet	Ekonomistyrningsverket	Ulrika Bergelv		ulrika.bergelv@esv.se
Nationell myndighet (för program med deltagande tredjeländer eller partnerländer)	Viken Fylkeskommune	Thomas Hansen		thomashan@viken.no
Grupp av företrädare för revisorer	Ekonomistyrningsverket	Marijana Carlsten		marijana.carlsten@esv.se
Grupp av företrädare för revisorer	Erhvervsstyrelsen	Svend Holger Welleberg		svewel@erst.dk
Organ till vilket kommissionen ska göra sina utbetalningar	Tillväxtverket	Robert Clevestam		robert.clevestam@tillvaxtverket.se

7.2 Förfarande för att inrätta det gemensamma sekretariatet

Referens: artikel 17.6 b

Förvaltande myndighet och Övervakningskommittén ska understödjas av ett gemensamt sekretariat. Förvaltande myndighet ska, efter samråd med medlemsstaterna Sverige och Danmark samt Norge, inrätta det gemensamma sekretariatet. Sekretariatet ska bemannas med hänsyn till programmets partnerskap.

Det gemensamma sekretariatet ska enligt artikel 46(2) förordning (EU) 2021/1059 bistå den förvaltande myndigheten och Övervakningskommittén när de utför sina respektive uppgifter. Sekretariatet arbetar för hela programområdet och ska tillhandahålla information till potentiella stödmottagare om samarbetsprogrammets möjligheter samt bistå stödmottagare vid genomförandet av insatserna.

Inför inrättande av det gemensamma sekretariatet har samråd förts med samtliga regioner i programområdet samt med representanter från Näringsdepartementet, Erhvervsstyrelsen och Kommunal- og distriktsdepartementet. Arbetet bygger vidare på den befintliga strukturen, tidigare erfarenheter och utvärderingar av genomförandet av programmet.

Sekretariatet kommer fortsatt att vara en del av förvaltande myndighet och ha två kontor. Ett kontor i Danmark (Köpenhamn) och ett i Sverige (Göteborg). Kontoret i Köpenhamn har, liksom under programperioden 2014–2020, lokaler i anslutning till Greater Copenhagen-sekretariatet. Lokaliseringen av kontoret bidrar till god tillgänglighet och möjlighet till synergier mellan programmet och det arbete som Greater Copenhagen utför för att främja den gränsregionala utvecklingen i öresundsregionen. Sekretariatets andra kontor är lokaliserat till Tillväxtverkets lokaler i Göteborg vilket bidrar till god tillgänglighet samt möjliggör synergier mellan programmet och andra EU-program som förvaltas av Tillväxtverket.

Allt utbyte av information mellan stödmottagare, förvaltande myndighet och sekretariat sker via det elektroniska datahanteringssystemet NYPS2020. Systemet har använts även under 2014-2020 och vidareutvecklats för att möta de krav som ställs för 2021-2027.

7.3. Ansvarsfördelning mellan de deltagande medlemsstaterna och, i tillämpliga fall, tredjeländerna eller partnerländerna och de utomeuropeiska länderna och territorierna, om de åläggs finansiella korrigeringar av den förvaltande myndigheten eller kommissionen

Referens: artikel 17.6 c

Oriktigheter

Förvaltande myndighet ska enligt artikel 74(1d) i förordning (EU) nr 2021/1060 förebygga, upptäcka och korrigera oriktigheter avseende kostnader som har fått stöd från ERUF. Oriktigheter som upptäcks av någon av programmyndigheterna eller av medverkande medlemsstater, ska meddelas till förvaltande myndighet.

Medlemsstaterna är enligt artikel 69(2) samt 1.3 i bilaga XII i förordning (EU) nr 2021/1060 ansvariga för att rapportera oriktigheter som uppkommit hos stödmottagare på deras respektive territorium, till Europeiska Kommissionen och samtidigt till förvaltande myndighet. Medlemsstaterna ska informera Europeiska kommissionen och förvaltande myndighet om hur de administrativa och legala processerna framskrider. Förvaltande myndighet kommer att, då det är relevant, informera nationella kontrollanter, revisionsmyndigheten eller den grupp av revisorer som ska bistå revisionsmyndigheten.

Återkrav och regressrätt

Enligt artikel 52 i förordning (EU) 2021/1059 ska förvaltande myndighet se till att belopp som har utbetalats oriktigt återkrävs från den samordnande eller enda stödmottagaren. Stödmottagarna ska återbetala felaktigt utbetalda belopp till den samordnande stödmottagaren. Information om processen för återkrav kommer att framgå av den beskrivning av förvaltnings- och kontrollsystem som ska tas fram i enlighet med artikel 69 i förordning (EU) 2021/1060. Nedanstående gäller för ansvarsfördelningen mellan medlemsstaterna avseende användningen av medel från den europeiska regionala utvecklingsfonden:

- De enskilda medlemsstaterna ansvarar för projektrelaterade kostnader som har beviljats till stödmottagare på deras territorium.
- Om den samordnande stödmottagaren inte lyckas utverka en återbetalning från övriga stödmottagare eller om förvaltande myndighet inte lyckas utverka en återbetalning från den samordnande eller enda stödmottagaren, ska den medlemsstat på vars territorium stödmottagaren är belägen återbetala det felaktigt utbetalda beloppet till förvaltande myndighet. I Danmark är det den region där stödmottagaren har sitt säte, som ska återbetala det felaktigt utbetalda beloppet till förvaltande myndighet.
- Vid systematiska oriktigheter eller andra schablonmässiga finansiella korrigeringar, ska beloppen fördelas mellan medlemsstaterna i proportion till hur stor andel av oriktigheterna som har upptäckts på respektive lands territorium. Ifall ansvarsfördelningen mellan länderna inte kan fastställas på ett entydigt sätt, ska den summa som ska återbetalas av medlemsstaterna stå i proportion till det stöd som har utbetalats till respektive lands stödmottagare inom programmet, vid tidpunkten då oriktigheten konstateras.
- Vid reduktion av tekniskt stöd som har beräknats som en fast andel av stödberättigade kostnader enligt artikel 27 i förordning (EU) 2021/1059, ska ovanstående principer för ansvarsfördelning tillämpas, som gäller för projektrelaterade kostnader, systematiska fel och andra schablonmässiga finansiella korrigeringar. Vid oriktigheter som beror på hur det tekniska stödet har använts, vilar ansvaret på den enskilda organisation som har spenderat det tekniska stödet.
- Förvaltande myndighet ska ansvara för att de berörda beloppen återbetalas till unionens allmänna budget i enlighet med ansvarsfördelningen mellan deltagande medlemsstater.

8. Användning av enhetskostnader, enhetsbelopp, schablonsatser och finansiering utan koppling till kostnader

Referens: Artiklarna 94 och 95 i förordning (EU) 2021/1060 (förordningen om gemensamma bestämmelser)

Tabell 10: Användning av enhetskostnader, enhetsbelopp, schablonsatser och finansiering utan koppling till kostnader

Avsedd användning av artiklarna 94 och 95 i förordningen om gemensamma bestämmelser	Ja	Nej
Från och med antagandet kommer programmet att använda ersättning av unionens bidrag på grundval av enhetskostnader, enhetsbelopp och schablonsatser inom en prioritering i enlighet med artikel 94 i förordningen om gemensamma bestämmelser	☐	☒
Från och med antagandet kommer programmet att använda ersättning av unionens bidrag på grundval av finansiering utan koppling till kostnader i enlighet med artikel 95 i förordningen om gemensamma bestämmelser	☐	☒

Tillägg 1

A. Sammanfattning av de viktigaste delarna

Prioritering	Fond	Specifikt mål	Beräknad andel av de totala anslagen inom den prioritering på vilken det förenklade kostnadsalternativet ska tillämpas i %	Typ av insats som omfattas		Indikator som leder till ersättning		Måttenhet för den indikator som leder till ersättning	Typ av förenklat kostnadsalternativ (standardiserade skalor för enhetskostnader, enhetsbelopp eller schablonsatser)	Belopp (i euro eller procentsats (i fråga om schablonsatser) för förenklat kostnadsalternativ
				Kod(1)	Beskrivning	Kod(2)	Beskrivning			

1) Detta avser koden för interventionsområdet i tabell 1 i bilaga I till förordningen om gemensamma bestämmelser.

2) Detta avser koden för en gemensam indikator, i tillämpliga fall.

Tillägg 1

B. Uppgifter per typ av insats

C. Beräkning av standardiserade skalor för enhetskostnader, enhetsbelopp eller schablonsatser

1. Uppgiftskälla som använts för beräkningen av de standardiserade skalorna för enhetskostnader, enhetsbelopp eller schablonsatser (vem tog fram, samlade in och registrerade uppgifterna, plats för datalagring, brytdatum, validering etc.).

--

2. Ange varför den föreslagna metoden och beräkningen på grundval av artikel 94.2 i förordningen om gemensamma bestämmelser är relevant för insatstypen.

3. Ange hur beräkningarna gjordes, särskilt eventuella antaganden i fråga om kvalitet eller kvantitet. I relevanta fall ska statistiska belägg och referensvärden användas och, på begäran, tillhandahållas i ett format som kommissionen kan använda:

--

4. Förklara hur ni har säkerställt att endast stödberättigande utgifter togs med i beräkningen av de standardiserade skalorna för enhetskostnader, enhetsbelopp eller schablonsatser.

5. Revisionsmyndighetens eller revisionsmyndigheternas bedömning av beräkningsmetoden, beloppen och arrangemangen som ska säkerställa kontroll, insamling och bevarande av uppgifterna samt deras kvalitet.

--

Tillägg 2

A. Sammanfattning av de viktigaste delarna

Prioritering	Fond	Specifikt mål	Belopp som omfattas av finansiering utan koppling till kostnader	Typ av insats som omfattas		Villkor som ska uppfyllas/resultat som ska uppnås för att leda till ersättning från kommissionen	Indikator		Måttenhet för indikatorn på de villkor som ska uppfyllas/resultat som ska uppnås för att leda till ersättning från kommissionen	Planerad typ av ersättningsmetod som används för ersättning till bidragsmottagaren eller bidragsmottagarna
				Kod(1)	Beskrivning		Kod(2)	Beskrivning		

1) Detta avser koden för interventionsområdet i tabell 1 i bilaga I till förordningen om gemensamma bestämmelser och i bilaga IV till EHFVF-förordningen.

(2) Detta avser koden för en gemensam indikator, i tillämpliga fall.

B. Uppgifter per typ av insats

Valet av prioriteringar och de planerade insatserna i Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak har sin grund i en analys av strategier på regional nivå, makronivå, EU-nivå och global nivå. Utifrån Agenda 2030, Green Deal och principen om Do No Significant Harm har programmet **förstärkt sin gröna profil** jämfört med tidigare program. Det gäller såväl insatser kring **förnybar energi, klimatanpassning, hållbar mobilitet och cirkulär ekonomi som gröna innovationssatsningar. Digitalisering** utgör ett viktigt verktyg i denna gröna omställning. Coronapandemin och konsekvenser i form av stängda gränser och nya gränshinder har också aktualiserat behovet av **ökat gränsregionalt samarbete** som sådant.

Under slutet av programperioden 2014-2020 har 34 så kallade brobyggjarprojekt genomförts med syfte att förbereda satsningar inför programperioden 2021-2027. Brobyggjarprojekten sänder en tydlig signal kring vad som är strategiskt prioriterat hos ÖKS-geografins aktörer de närmaste åren. Flertalet av dem rör gemensamma gränsregionala satsningar inom grön omställning och hälsa/life science. Många av projekten berör även digitalisering och hantering av stora datamängder. Brobyggjarprojekten ska senast vara avslutade i september 2022.

Interreg ÖKS 2021-2027 planerar därför att öppna en första utlysning sommaren 2022 med fokus på satsningar inom grön omställning och hälsa/life science med grund i de brobyggjarprojekt som har genomförts. Utlysningen beräknas stänga tidig höst och beslut om projekt fattas i slutet av 2022. Det innebär att projekten startar i årsskiftet 2023. Därefter kommer programmet genomföra två utlysningar per år. Stort fokus kommer att vara på grön omställning och hälsa/life science även under 2023. Programmets Övervakningskommitté och förvaltande myndighet kommer löpande diskutera behov av riktade utlysningar för att möta nya samhällsförändringar och nya utmaningar.

DOKUMENT

Dokumentrubrik	Dokumenttyp	Datum för dokumentet	Lokal referens	Kommissionens referensnummer	Dokumentation	Skickat den	Skickat av
Karta över programområdet	Karta över programområdet	2022-jun-01		Ares(2022)4099631	Karta över programområdet	2022-jun-02	André, Niclas
Programme snapshot 2021TC16RFCB025 1.3	Dataöversikt innan du skickar	2022-jun-01		Ares(2022)4099631	Programme_snapshot_2021TC16RFCB025_1.3_sv.pdf Programme_snapshot_2021TC16RFCB025_1.3_en.pdf Programme_snapshot_2021TC16RFCB025_1.3_sv_en.pdf	2022-jun-02	André, Niclas